



Χρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα Δικαιοσύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ, ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗ



Δεκέμβριος
2019

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ

- **Silvia Antoaneta Berbec**, Δικηγόρος, Δικηγορικός Σύλλογος Βουκουρεστίου, Πρόεδρος Association Pro Refugiu, Ρουμανία
- **Elena Lazar**, Δικηγόρος, Δικηγορικός Σύλλογος Βουκουρεστίου, Ρουμανία
- **Flaminia Delle Cese**, Σύμβουλος Νομικών Υποθέσεων και Πολιτικής, Italian Coalition for Civil Liberties and Rights, Ιταλία
- **Gennaro Santoro**, Νομικός Σύμβουλος, Italian Coalition for Civil Liberties and Rights, Ιταλία
- **Dr. Tatyana Novossiolova**, Ερευνήτρια, Νομικό Πρόγραμμα, Center for the Study of Democracy, Βουλγαρία
- **Miriana Ilcheva**, Επικεφαλής Αναλύτρια, Νομικό Πρόγραμμα, Center for the Study of Democracy, Βουλγαρία
- **Ξενοφών Κοντιάδης**, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Πρόεδρος Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Ελλάδα
- **Ζωή Άννα Κασάπη**, Δικηγόρος, Επιστημονικός Συνεργάτης Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Ελλάδα
- **Sara Saavedra Garlito**, Δικηγόρος, Υπεύθυνη Διαχείρισης Έργου, Trabe Iniciativas para la Economía Social y Solidaria, Ισπανία.
- **Marta Martínez Sierra**, Δικηγόρος με ειδίκευση στη βία κατά των γυναικών, Trabe Iniciativas para la Economía Social y Solidaria, Ισπανία

Η παρούσα δημοσίευση εκπονήθηκε με τη χρηματοδοτική υποστήριξη του Προγράμματος Δικαιοσύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συντάκτες φέρουν την αποκλειστική ευθύνη για τα περιεχόμενα της παρούσας, τα οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντανακλούν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	1
1. Πριν την εκπαίδευση	2
1.1. Ανακοίνωση του προγράμματος εκπαίδευσης	2
1.2. Επιλογή ομάδας-στόχου, ιδανικός αριθμός συμμετεχόντων	2
1.3. Εκπαιδευτές, ομιλητές και λοιποί ενδιαφερόμενοι	4
1.4. Επιλογή χώρου διεξαγωγής	6
1.5. Ταυτόχρονη διερμηνεία	6
1.6. Διάρκεια προγράμματος	6
1.7. Πρακτικές πληροφορίες και λοιπή υλικοτεχνική υποστήριξη	6
2. Αξιολόγηση νομικών αναγκών	8
2.1. Σκοπός αξιολόγησης	8
2.2. Μεθοδολογία	9
2.3. Τεχνικές συλλογής δεδομένων	9
3. Πρόγραμμα εκπαίδευσης	18
3.1. Εισαγωγή στην εκπαίδευση	19
3.2. Εκπαίδευση - Διεθνής δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών	19
3.3. Εκπαίδευση - Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι πρόσφυγες ή υπήκοοι τρίτων χωρών	20
3.4. Εκπαίδευση - Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	21
3.5. Εκπαίδευση – Εφαρμογή Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα αιτούντες άσυλο στην Ευρώπη	22
3.6. Εκπαίδευση - Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των προσφύγων ή υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	23
4. Παράδοση εκπαίδευσης	27
4.1. Γενική μεθοδολογία	30
4.2. Παράδοση μαθημάτων	31
4.3. Πρότυπος κατάλογος ελέγχου	34
4.4. Εκπαιδευτικές μέθοδοι	43
4.5. Χρήση μεθόδων αναλόγως του αντικειμένου της εκπαίδευσης	51
4.6. Παρουσίαση συναφούς νομολογίας	58
5. Αξιολόγηση εκπαίδευσης	58
5.1. Μεθοδολογία αξιολόγησης	61
5.2. Πρότυπα ερωτηματολόγια	

Η νομική εκπαίδευση αποτελεί ουσιώδες εργαλείο για τη διαδικασία οικοδόμησης του ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Δικηγόροι, εισαγγελείς και δικαστές οφείλουν να έχουν άριστη γνώση του κεκτημένου και των μέσων συνεργασίας της ΕΕ και προσήκουσα αντίληψη των επιμέρους εθνικών συστημάτων, προκειμένου να αναπτύσσεται αμοιβαία εμπιστοσύνη ως προς αυτά.

Η νομική εκπαίδευση αποτελεί επίσης βασικό εργαλείο για την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ επαγγελματιών του νομικού κλάδου από τα κράτη μέλη της ΕΕ στον τομέα της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων – Ευρωπαίων αλλά και πολιτών τρίτων χωρών – προκειμένου να συμβάλουν ενεργά στην καταπολέμηση του φαινομένου.

Στις εκδηλώσεις νομικής εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερως σημαντικό να παρέχεται συνεκτική, χρήσιμη και επίκαιρη πληροφόρηση, αξιοποιήσιμη στο καθημερινό έργο των συμμετεχόντων ασκούντων νομικά επαγγέλματα.

Σκοπός της παρούσας έκδοσης είναι να παρουσιάσει λεπτομερώς τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευτές και οι διοργανωτές μπορούν να οργανώσουν μια εκδήλωση εκπαίδευσης, από την προετοιμασία της μέχρι και την τελική αξιολόγηση του αντικτύπου της στις ομάδες-στόχους.

Η δημοσίευση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου *“Training lawyers, prosecutors, judges to ensure better rights protection for migrants and refugees victims of human trafficking”* («Εκπαίδευση δικηγόρων, εισαγγελέων και δικαστών για την ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων»), που υλοποιείται με τη χρηματοδοτική στήριξη του Προγράμματος Δικαιοσύνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το έργο συντονίζεται από την Association Pro Refugiu Ρουμανίας, σε συνεργασία με το Center for the Study of Democracy Βουλγαρίας, το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου Ελλάδας, την Italian Coalition for Civil Liberties and Rights Ιταλίας και την Association Trabe Iniciativas para la Economia Social y Solidaria Ισπανίας.

1. ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εμπορία ανθρώπων είναι ένα από τα πιο ειδεχθή εγκλήματα και συνιστά σοβαρή παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων με διασυνοριακό χαρακτήρα που εγείρει συναφή ζητήματα δικαιοδοσίας. Για την καταπολέμηση και την πρόληψη του φαινομένου, είναι απαραίτητο όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς και μέρη να υιοθετήσουν μια προσέγγιση περί σφαιρικών και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σχετικά με τη δίωξη και την πρόληψη, καθώς και σχετικά με την προστασία των θυμάτων.

Στόχος της εκπαίδευσης είναι η παροχή γνώσεων και πόρων, προς το σκοπό της ενίσχυσης των επαγγελματιών του νομικού κλάδου κατά τον χειρισμό υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων και σχετικά με οποιαδήποτε πτυχή αυτών. Μετά την ολοκλήρωσή της, οι συμμετέχοντες θα έχουν αποκτήσει τα κατάλληλα εφόδια προκειμένου να εντοπίζουν τις σχετικές ενδείξεις και να εξασφαλίζουν την καταδίκη των δραστών με ταχύτητα, κατά τρόπο εγγυημένο και με ασφάλεια. Στο τέλος, οι συμμετέχοντες θα κατανοούν καλύτερα το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων και θα έχουν εφοδιαστεί με σχετικές γνώσεις και εργαλεία. Πέραν τούτου θα έχουν αποκτήσει και τη δυνατότητα να συμβάλλουν στην καταπολέμηση του φαινομένου, αναλόγως του ρόλου, των αρμοδιοτήτων και του επιπέδου επιρροής τους.

Για την επίτευξη των ως άνω στόχων, είναι απαραίτητη η συμμετοχή ενός ευρέος φάσματος φορέων και επαγγελματιών τόσο στη διοργάνωση όσο και στην καθαυτή υλοποίηση του προγράμματος εκπαίδευσης.

1.1. Ανακοίνωση του προγράμματος εκπαίδευσης

Δεδομένου ότι ένα πρόγραμμα νομικής εκπαίδευσης απευθύνεται σε εξειδικευμένο κοινό με ιδιαίτερο θεσμικό ρόλο, η δημόσια ανακοίνωση της εκπόνησής του αποτελεί προαιρετικό προπαρασκευαστικό στάδιο. Εάν εντούτοις λάβει χώρα, αυτή μπορεί να γίνει, μεταξύ άλλων, μέσω διαδικτυακών τόπων επαγγελματικών ενώσεων, εξειδικευμένων νομικών μέσων και φορέων εκπαίδευσης δικαστικών λειτουργιών.

1.2. Επιλογή ομάδας-στόχου, ιδανικός αριθμός συμμετεχόντων

Η επιλογή των συμμετεχόντων εξαρτάται από το είδος, το αντικείμενο και τον σκοπό της εκπαίδευσης. Η συμμετοχή και αλληλεπίδραση μεταξύ ευρέως φάσματος συμμετεχόντων, απασχολούμενων σε διαφορετικά επαγγέλματα του νομικού κλάδου ή/και σε διαφορετικούς δικαστικούς κλάδους, ευρισκομένων σε διαφορετικό στάδιο σταδιοδρομίας και/ή ασκούντων διαφορετικών καθηκόντων και με διαφορετικούς ρόλους – όπως, για παράδειγμα, ιεραρχικώς προϊστάμενοι και δικαστές – μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα ωφέλιμη. Το ίδιο αποτέλεσμα μπορεί να έχει και η συμμετοχή δικαστικών υπαλλήλων. Στην περίπτωση που οι συμμετέχοντες προέρχονται από διαφορετικές χώρες, θα μπορούσε να προβλεφθεί επίσης και η απαίτηση γνώσης συγκεκριμένης γλώσσας.

Προτείνεται ιδανικά η συμμετοχή 20-25 ατόμων, μη περιλαμβανομένων των ομιλητών. Μια ομάδα τέτοιου μεγέθους επιτρέπει ευελιξία, αλληλεπίδραση και αποτελεσματικότητα.

Συνίσταται οι υποψήφιοι συμμετέχοντες να προσκαλούνται εγκαίρως, προ εύλογου χρονικού διαστήματος, εν όψει των επαγγελματικών καθηκόντων τους, όπως συμμετοχή σε συνεδριάσεις δικαστηρίων, καθώς και ποικίλες προγραμματισμένες ή έκτακτες διαδικαστικές ενέργειες στις οποίες ενδέχεται να απαιτείται να προβούν οι επαγγελματίες του νομικού κλάδου. Κατ' αρχήν, οι προσκλήσεις προς ελεύθερους επαγγελματίες, όπως οι δικηγόροι, αποστέλλονται ατομικά, ενώ οι προσκλήσεις προς το δικαστικό σώμα αποστέλλονται συνήθως στους ιεραρχικά προϊστάμενους. Εν προκειμένω, οφείλουν να λαμβάνονται υπόψη οι ισχύουσες διαδικασίες και ιεραρχικές δομές, σχετικά, για παράδειγμα, με την έγκριση άδειας δικαστικού λειτουργού προκειμένου να συμμετάσχει σε πρόγραμμα εκπαίδευσης, καθώς και με το προσήκον χρονικό σημείο αποστολής της πρόσκλησης.

Διαδικασίες επιλογής

Ενδέχεται να αιτηθούν συμμετοχής περισσότερα άτομα από τον προβλεπόμενο μέγιστο αριθμό. Στην περίπτωση αυτή, ο διοργανωτής οφείλει να ορίσει και να γνωστοποιήσει τα σχετικά κριτήρια επιλογής.

Ο διοργανωτής μπορεί να προκρίνει την κατάλληλη διαδικασία επιλογής, συνεκτιμώντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κάθε μίας:

- *Επιλογή βάσει σειράς προτεραιότητας:* η συγκεκριμένη μέθοδος επιλογής ενθαρρύνει την έγκαιρη εγγραφή και μπορεί να διασφαλίσει την έγκαιρη συμπλήρωση του επιθυμητού αριθμού συμμετεχόντων. Ωστόσο, με τον τρόπο αυτό ενδέχεται να αποκλειστούν συμμετέχοντες με εμπειρία επί του αντικειμένου και αντίστοιχη δυνατότητα συμβολής στη συζήτηση.
- *Επιλογή βάσει προσωπικής εμπειρίας και υποβάθρου:* με τη συγκεκριμένη μέθοδο διασφαλίζεται η συμμετοχή ατόμων με διαφορετικό νομικό υπόβαθρο, ήτοι του επιθυμητού αριθμού δικηγόρων, δικαστών και εισαγγελέων. Ωστόσο, ενδέχεται να συνεπάγεται καθυστερήσεις ως προς τη συμπλήρωση του επιθυμητού αριθμού συμμετεχόντων κάθε κατηγορίας.
- *Επιλογή βάσει λόγου/λόγων συμμετοχής:* θα μπορούσαν να επιλεγούν επαγγελματίες που επιδεικνύουν βούληση απόκτησης εξειδικευμένης εμπειρίας σε σχέση με το αντικείμενο της εκπαίδευσης.
- *Επιλογή βάσει πιθανότητας συμμετοχής σε άλλες διακρατικές εκδηλώσεις:* θα μπορούσαν να επιλεγούν επαγγελματίες που δεν έχουν συμμετάσχει σε αντίστοιχες διακρατικές εκδηλώσεις με συναδέλφους από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και/ή ενδέχεται να έχουν λιγότερες τέτοιες ευκαιρίες στο μέλλον.

Εκτός από τη μέθοδο *επιλογής βάσει σειράς προτεραιότητας*, οι υπόλοιπες μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν συνδυαστικά, προκειμένου να προσδιοριστούν τα κατάλληλα κριτήρια για την προσήκουσα υλοποίηση του προγράμματος εκπαίδευσης.

Ο διοργανωτής συνίσταται να συντάξει και να διανείμει στην ομάδα στόχου ένα έντυπο εγγραφής και εκδήλωσης ενδιαφέροντος συμμετοχής. Το εν λόγω έντυπο μπορεί να αποσταλεί μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή, σε ειδική πλατφόρμα που έχει διαμορφωθεί για τη διοργάνωση της εκδήλωσης ή σε άλλη

πλατφόρμα διάδοσης. Ανάμεσα στους βασικούς στόχους της εν λόγω διαδικασίας είναι η διαμόρφωση εικόνας σχετικά με το γενικό προφίλ των συμμετεχόντων εκ μέρους των εκπαιδευτών και διοργανωτών.

Μέσω του εγγράφου οι συμμετέχοντες θα κληθούν να παράσχουν πληροφορίες όπως:

- Όνομα και επώνυμο
- Διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Επάγγελμα
- Δικηγορικός Σύλλογος/Δικαστήριο/Εισαγγελία/Φορέας/Οργανισμός/άλλο
- Σύντομη περιγραφή επαγγελματικής εμπειρίας
- Λόγος/Λόγοι συμμετοχής στην εκπαίδευση
- Ενδεχόμενη συμμετοχή σε παρόμοιες ή/και συναφείς εκπαιδεύσεις στο παρελθόν
- Επιθυμητά θέματα και/ή ζητήματα προς εξέταση στο πλαίσιο της εκπαίδευσης
- Προτιμώμενες εκπαιδευτικές μέθοδοι
- Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Το έντυπο οφείλει να συνοδεύεται από κατάλληλες δηλώσεις περί συλλογής προσωπικών δεδομένων.

1.3. Εκπαιδευτές, ομιλητές και λοιποί ενδιαφερόμενοι

Νομικοί εκπαιδευτές

Κατά την παροχή εκπαίδευσης σε επαγγελματίες του νομικού κλάδου σχετικά με την εμπορία ανθρώπων ουσιώδους σημασίας είναι η επιλογή εκπαιδευτών με νομικό υπόβαθρο. Δικηγόροι, εισαγγελείς και δικαστές με εμπειρία στο εν λόγω αντικείμενο είναι σε θέση όχι μόνο να μεταδώσουν τις γνώσεις τους σχετικά με την κρίσιμη νομοθεσία και νομολογία, αλλά και να μιλήσουν για τις προκλήσεις που αντιμετωπίσαν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και για τους τρόπους επίλυσης αυτών. Στην πραγματικότητα, οι εκπαιδευτές οφείλουν να διαθέτουν προηγμένη γνώση ή και εμπειρογνωμοσύνη επί του ζητήματος, αναλόγως του ακροατηρίου και του αντικειμένου της εκπαίδευσης. Οι εκπαιδευτές οφείλουν να διαθέτουν δεξιότητες μετάδοσης διαφορετικού επιπέδου γνώσεων και πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων, κατ' ελάχιστον, γνώσεων σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των αρχών περί εμπορίας ανθρώπων.

Προσκεκλημένοι ομιλητές

Στην εκπαίδευση θα μπορούσαν να προσκληθούν ομιλητές προκειμένου να ανταλλάξουν τις εμπειρίες τους με τους συμμετέχοντες. Η παρέμβασή τους συνίσταται να επικεντρώνεται σε εξειδικευμένα ζητήματα σε σχέση με το γενικότερο αντικείμενο της εκπαίδευσης. Η παρουσία τους είναι κρίσιμη ιδίως στην περίπτωση που στην εκπαίδευση συμμετέχουν πρόσωπα με διαφορετικό επίπεδο εξειδίκευσης. Οι ομιλητές επιλέγονται βάσει εξειδίκευσης επί του αντικειμένου της εκάστοτε εκπαίδευσης, στα πλαίσια του υπό κρίση έργου, όπως για παράδειγμα: δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών· επίκληση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των θυμάτων· διαδικασίες αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης· ασυνόδετοι ανήλικοι θύματα εμπορίας ανθρώπων· νομική συνδρομή θυμάτων.

Πριν από την εκπαίδευση είναι σημαντικό να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τους ομιλητές που θα παρέμβουν τόσο στους διοργανωτές όσο και στους υποψήφιους συμμετέχοντες.

Στις εν λόγω παρεχόμενες πληροφορίες σχετικά με τους ομιλητές περιλαμβάνονται:

- Εκπαίδευση
- Επαγγελματική εμπειρία
- Συμμετοχή σε προηγούμενες καταρτίσεις/εργαστήρια/συνέδρια
- Σημεία της παρουσίασης και/ή δήλωση
- Διαφάνειες παρουσίασης (εφόσον διατίθενται)

Διεθνείς κυβερνητικοί οργανισμοί

Οι εκπρόσωποι διεθνών κυβερνητικών οργανισμών μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συντονισμού των δράσεων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων σε διεθνές επίπεδο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται ιδίως οργανισμοί των Ηνωμένων Εθνών, όπως το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης.

Μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ)

Πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις κατά της εμπορίας ανθρώπων στο πεδίο μπορούν να αντληθούν κατεξοχήν από μη κυβερνητικές οργανώσεις. Ανάλογα με τη χώρα εκπόνησης του εκπαιδευτικού προγράμματος και τις θεματικές ενότητες που πρόκειται να καλυφθούν, ο διοργανωτής μπορεί να ενθαρρύνει παρεμβάσεις εκ μέρους εκπροσώπων ΜΚΟ που παρέχουν υπηρεσίες σε χώρες προέλευσης, διέλευσης και/ή προορισμού θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Θεσμικοί φορείς

Οι εκπρόσωποι θεσμικών φορέων μπορούν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές κατά της εμπορίας ανθρώπων και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με την πρόληψη, καταπολέμηση και δίωξη της εμπορίας ανθρώπων. Οι θεσμικοί φορείς καλύπτουν ευρύ φάσμα φορέων, συμπεριλαμβανομένων διεθνών, περιφερειακών και εθνικών (για παράδειγμα, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, φορείς καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων, θεσμοί διαμεσολάβησης).

Τοπικές αρχές επιβολής του νόμου

Οι αρχές επιβολής του νόμου συνιστούν καίριο παράγοντα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Η ενεργός συμμετοχή τους στην εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις δυσχέρειες κατά τον εντοπισμό και τη δίωξη των εμπόρων.

Διοικητικό προσωπικό

Τέλος, στις προπαρασκευαστικές εργασίες και στη διεξαγωγή του εκπαιδευτικού προγράμματος συνίσταται να συμμετέχει τουλάχιστον ένα μέλος του τμήματος διοικητικού προσωπικού του φορέα που οργανώνει την εκπαίδευση, προκειμένου να διασφαλίζεται η ομαλή πραγματοποίηση των συνεδριών.

1.4. Επιλογή χώρου διεξαγωγής

Ο χώρος διεξαγωγής διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση υψηλού επιπέδου συμμετοχής. Όταν η εκπαίδευση απευθύνεται σε επαγγελματίες του νομικού κλάδου, η διαδικασία αναζήτησης πιθανών χώρων οφείλει να έχει λάβει χώρα σε αρκετά προγενέστερο χρονικό σημείο. Στο πλαίσιο της σχετικής διαδικασίας ο διοργανωτής οφείλει να λάβει υπόψη τους χώρους εργασίας των πιθανών συμμετεχόντων, προκειμένου να αναζητηθούν χώροι σε άμεση γειτνίαση με αυτούς. Σε αυτούς περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, δικαστήρια, εισαγγελίες, δικηγορικοί σύλλογοι, φορείς νομικής εκπαίδευσης.

Ο χώρος διεξαγωγής θα πρέπει να είναι κατάλληλος για τις προγραμματισμένες δραστηριότητες που πρόκειται να εκπονηθούν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, καθώς και να είναι εύκολα προσβάσιμος, σε περίπτωση που κάποιος συμμετέχων πρέπει να είναι διαθέσιμος σε περίπτωση που προκύψει επείγον ζήτημα. Οι αίθουσες με καθίσματα που μπορούν να μετακινηθούν είναι προτιμότερες από τις τυπικές αίθουσες συνεδριάσεων, καθώς επιτρέπουν μεγαλύτερο βαθμό ευελιξίας στην υλοποίηση δραστηριοτήτων κατά την εκπαίδευση, όπως, για παράδειγμα, ομαδική εργασία σε κύκλο ή περισσότερο συνηθισμένη διάταξη για τη διεξαγωγή συνεδριών σε ολομέλεια. Το μέγεθος του χώρου οφείλει να είναι ανάλογο του αριθμού των εκπαιδευομένων. Οφείλουν επίσης να διατίθενται οπτικοακουστικός εξοπλισμός, επιδαπέδιοι πίνακες και ασύρματο δίκτυο. Σε περίπτωση χρήσης διερμηνείας, ο σχετικός εξοπλισμός (θάλαμος διερμηνέων και ακουστικά) οφείλει να είναι διαθέσιμος στο χώρο ή να έχει οργανωθεί εκ των προτέρων η έγκαιρη ενοικίασή του.

1.5. Ταυτόχρονη διερμηνεία

Σε περίπτωση διεξαγωγής διεθνούς εκπαίδευσης με υπηρεσίες διερμηνείας, η επιλογή της μεθόδου διερμηνείας και των κατάλληλων διερμηνέων είναι καθοριστικής σημασίας για την ομαλή διεξαγωγή του προγράμματος. Συνίσταται η ταυτόχρονη διερμηνεία, καθώς η διαδοχική διερμηνεία μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα σημαντική επιβράδυνση. Συνίσταται η επιλογή διερμηνέων με προηγούμενη εμπειρία σε (δικαστικά/νομικά) εκπαιδευτικά προγράμματα και σε κάθε περίπτωση η εκ των προτέρων παροχή γλωσσarίων ορολογίας και του συνόλου του εκπαιδευτικού υλικού, καθώς και άλλων σχετικών υποστηρικτικών εγγράφων.

1.6. Διάρκεια προγράμματος

Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο οφείλει να είναι ανάλογο του χρόνου που έχει διατεθεί για την εκδήλωση. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι συμμετέχοντες δεν κατακλύζονται με πληροφορίες. Ταυτόχρονα, λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της ανάπτυξης άτυπων περιφερειακών και διακρατικών νομικών «δικτύων», συνίσταται να διατίθεται επαρκής χρόνος για την αλληλεπίδραση εκτός των συνεδριών, πέραν των πρακτικών ασκήσεων.

1.7. Πρακτικές πληροφορίες και λοιπή υλικοτεχνική υποστήριξη

Πριν από την εκπαίδευση, όλοι οι εγγραφέντες συμμετέχοντες συνίσταται να εφοδιαστούν με πρακτικές πληροφορίες και οδηγίες, σχετικά με την ακριβή τοποθεσία του χώρου διεξαγωγής της εκδήλωσης και του ξενοδοχείου/εστιατορίου, σε περίπτωση που δεν βρίσκονται στο ίδιο σημείο, καθώς και τα στοιχεία επικοινωνίας των διοργανωτών. Τα

έντυπα και οι λεπτομέρειες σχετικά με την επιστροφή των δαπανών συνίσταται επίσης να παρέχονται εκ των προτέρων ή κατά την έναρξη της εκπαίδευσης το αργότερο.

Ο διοργανωτής οφείλει να διανείμει με τα κατάλληλα μέσα πρακτικές πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα, προκειμένου να διασφαλιστεί η προσέλευση του συνόλου των συμμετεχόντων. Προς το σκοπό αυτό οφείλει να προβεί σε μια σειρά ενεργειών που αναφέρονται παρακάτω.

Ο διοργανωτής συνίσταται να εκπονεί **κατάλογο ενδιαφερομένων** αναφορικά με τη συμμετοχή στο πρόγραμμα εκπαίδευσης και/ή τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με αυτή. Στην τελευταία κατηγορία μπορεί να περιλαμβάνονται δικαστήρια, εισαγγελίες, τοπικοί δικηγορικοί σύλλογοι, λοιποί πάροχοι νομικής εκπαίδευσης.

Συνίσταται να διανέμεται **δελτίο πληροφοριών σχετικά την εκπαίδευση** σε υποψήφιους συμμετέχοντες, καθώς και σε οργανισμούς και φορείς περαιτέρω διάδοσης της πληροφορίας περί της διεξαγωγής του προγράμματος εκπαίδευσης.

Στο δελτίο μπορεί να περιλαμβάνονται πληροφορίες όπως: το βασικό αντικείμενο εκπαίδευσης, το όνομα του διοργανωτή, η ιστοσελίδα του διοργανωτή, το έργο στο πλαίσιο του οποίου εκπονείται, τα στοιχεία επικοινωνίας του αρμόδιου για την παροχή περαιτέρω πληροφοριών, το κοινό, οι ημερομηνίες διεξαγωγής και η διάρκεια της εκπαίδευσης, καθώς και το κόστος συμμετοχής (για παράδειγμα, εκπαίδευση χρηματοδοτούμενη από χορηγούς, τέλη συμμετοχής που καταβάλλονται από τους συμμετέχοντες κ.λπ.).

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Προκειμένου να σχεδιαστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα οφείλουν να ληφθούν ορισμένες σημαντικές αποφάσεις, που καθορίζονται εν πολλοίς από την ερευνητική μεθοδολογία.

Ο προσδιορισμός των αναγκών διενεργείται σε δύο φάσεις:

- Μέσω έρευνας που στοχεύει σε δικηγόρους και δικαστές, οι οποίοι παρέχουν απαραίτητες πληροφορίες για την εκπόνηση του εκπαιδευτικού προγράμματος μέσω ερωτηματολογίων.
- Μέσω εντοπισμού αναγκών, όπως προκύπτουν μετά την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών συνεδριών. Τα αποτελέσματα της σχετικής αξιολόγησης μπορεί να αξιοποιηθούν για την εκπόνηση εκπαιδευτικού προγράμματος για συγκεκριμένο ακαδημαϊκό πεδίο και περιοχή.

Προκειμένου να υλοποιηθούν οι δύο ερευνητικές φάσεις, συνιστάται η διεξαγωγή έρευνας που θα παράσχει ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες μέσω της αξιοποίησης εργαλείων συλλογής δεδομένων, καθώς και μέσω πραγματικής συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων.

Ο στόχος δεν είναι μόνο η εξαγωγή γενικών συμπερασμάτων και η εκπόνηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος. Είναι επίσης και ο εντοπισμός και η ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν τη νομική πρακτική και δρουν ανασταλτικά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων των επαγγελματιών, όπως μεταξύ άλλων τα ελλείμματα που βιώνουν οι πρωταγωνιστές κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και οι εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες που προκαλούν απογοήτευση τους ερωτηθέντες και δυσχέρειες σε επίπεδο θεσμικών φορέων.

Η έρευνα στοχεύει στη διερεύνηση ενός τρόπου ανταπόκρισης στις πολλαπλές ανάγκες που ανακύπτουν στην πράξη. Θέτοντας σε επιμέρους φορείς την ερώτηση ποιες είναι οι ανάγκες τους κινητοποιείται αναγκαστικά μια διαδικασία αναστοχασμού και ενδοσκόπησης, που θα μπορούσε να οδηγήσει στη διαμόρφωση μιας κριτικής στάσης.

Δεδομένων των σημαντικότητας προκλήσεων που αντιμετωπίζει δικαιοσύνη επί του παρόντος αλλά και μελλοντικά, οι δικηγόροι, δικαστές και εισαγγελείς οφείλουν να λαμβάνουν προσηκούμενη εκπαίδευση, γεγονός που θα μπορούσε να έχει ευεργετικά αποτελέσματα τόσο για τους ίδιους τους επαγγελματίες όσο και για την κοινωνία συνολικά.

2.1. Σκοπός αξιολόγησης

Η αξιολόγηση έχει τους ακόλουθους γενικούς στόχους:

- Προσδιορισμός των αναγκών εκπαίδευσης των επαγγελματιών του νομικού κλάδου, οι οποίοι δουλεύουν με θύματα - επιζώντες εμπορίας ανθρώπων στην καθημερινή τους εργασία.
- Διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με την ανάπτυξη εργαλείων για τη εκπόνηση ενδεχόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

- Ανάπτυξη μιας πρότασης-πλαισίου σχετικά με εκπαιδευτικό πρόγραμμα με προδιαγραφές που θα καλύπτουν τις πιεστικότερες ανάγκες που εντοπίστηκαν.
- Εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος σε συγκεκριμένο πλαίσιο με βάση τις ανάγκες που εντοπίστηκαν.

Οι ειδικοί στόχοι της αξιολόγησης είναι:

- Η διαπίστωση των δεξιοτήτων της ομάδας-στόχου σε σχέση με το υπό κρίση πεδίο, καθώς και η διακρίβωση εάν αυτές είναι επαρκείς για την εκτέλεση των καθηκόντων των μελών της ομάδας.
- Η διερεύνηση εάν τα μέλη της ομάδας-στόχου έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συνδεδεμένες με την καθημερινή εκτέλεση των καθηκόντων τους, λαμβάνοντας υπόψη τη μεταβαλλόμενη φύση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων κατά τις τελευταίες δεκαετίες.
- Ο εντοπισμός των δυσχερειών που δυσχεραίνουν ουσιαστικά τη διαδικασία μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης.
- Η λήψη θετικής ή αρνητικής ανατροφοδότησης από τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου σχετικά με τη συνεχή και εξειδικευμένη εκπαίδευση.

2.2. Μεθοδολογία

Τα συμπεράσματα που αντλούνται από τα ανωτέρω εργαλεία βασίζονται στην εμπειρία και την πρακτική και αποτελούν χρήσιμη πηγή πλήθους πληροφοριών.

Τα βήματα που συνίσταται να ακολουθηθούν προκειμένου να προσδιορισθούν και να αναλυθούν οι ανάγκες εκπαίδευσης των επιμέρους θεσμικών οργάνων και εξειδικευμένων φορέων σε διάφορες χώρες, προκειμένου να εκπονηθεί εκπαιδευτικό πρόγραμμα, είναι τα ακόλουθα:

- Έλεγχος τεκμηρίωσης, ως βάση ανάπτυξης του εννοιολογικού πλαισίου.
- Δημιουργία και επιλογή εργαλείων συλλογής δεδομένων και δειγμάτων.
- Προετοιμασία μέσων συλλογής πληροφοριών.
- Συλλογή δεδομένων.
- Ταξινόμηση και ερμηνεία των συλλεχθεισών πληροφοριών.
- Διατύπωση συμπερασμάτων.
- Εκπόνηση γενικού εκπαιδευτικού προγράμματος.
- Υλοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος σε διαφορετικά πλαίσια.

2.3. Τεχνικές συλλογής δεδομένων

Οι επιλεγμένες τεχνικές εφαρμόζονται σύμφωνα με τους καθορισμένους στόχους και μέσα.

Ερωτηματολόγιο:

Στο ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονται κλειστού τύπου ερωτήσεις, τις οποίες οι συμμετέχοντες καλούνται να απαντήσουν με βάση την κλίμακα Likert – με αρκετές εναλλακτικές απαντήσεις, που κυμαίνονται ανάμεσα σε «καθόλου», «σημαντικό»,

«απαραίτητο» ή «ουσιώδεις» – καθώς και ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, τις οποίες καλούνται να απαντούν με όποιον τρόπο θεωρούν κατάλληλο.

Το ερωτηματολόγιο διαιρείται σε τρία μέρη, καθένα εκ των οποίων σε επιμέρους ενότητες, στις οποίες περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με:

1. Το επαγγελματικό προφίλ του ερωτηθέντος – με την αναζήτηση γενικών πληροφοριών.
2. Την αξιολόγηση και τις ανάγκες των νομικών λειτουργιών σε σχέση με θέματα όπως:
 - Διεθνής δικαστική συνεργασία.
 - Εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης.
 - Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
 - Το δικαίωμα προσφύγων και υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε δικηγόρο.
3. Τις ανάγκες εκπαίδευσης που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων, το άσυλο και τη διεθνή προστασία.

Συνίσταται τα ερωτηματολόγια να είναι ανώνυμα και να μην περιέχουν πληροφορίες που καθιστούν δυνατή τη σύνδεση των απαντήσεων με συγκεκριμένο πρόσωπο, τόσο για λόγους εμπιστευτικότητας, όσο και προκειμένου οι απαντήσεις να είναι κατά το δυνατόν ακριβείς και αξιόπιστες.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Πρότυπο 1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Το ερωτηματολόγιο εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου, που υλοποιείται με τη χρηματοδοτική στήριξη του/της Το έργο συντονίζεται από σε συνεργασία με Οι κύριοι στόχοι του έργου είναι

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο μέρη:

- Το πρώτο μέρος προορίζεται για φορείς αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης δικηγόρων, εισαγγελέων και δικαστών.
- Το δεύτερο μέρος προορίζεται για δικηγόρους, εισαγγελείς, δικαστές.

Τα στοιχεία που θα συλλεγούν από τη συμπλήρωση του παρόντος ερωτηματολογίου θα συγκεντρωθούν σε ενιαία έκθεση. Οι πληροφορίες θα χρησιμοποιηθούν για τη διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων ανταποκρινόμενων στις τρέχουσες ανάγκες των δικηγόρων, των εισαγγελέων και των δικαστών, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του έργου.

Ερωτηματολόγιο Μέρος 1 – Συμπληρώνεται από φορείς αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης δικηγόρων, εισαγγελέων και δικαστών

1. Όνομα φορέα:

2. Την περίοδο, ο φορέας διοργάνωσε εκπαιδευτικά προγράμματα για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές, τα οποία κάλυψαν τα ακόλουθα θέματα:

Θέματα	Υποδείξτε με Χ
Διεθνής δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι υφίστανται εκμετάλλευση στα κράτη μέλη της ΕΕ	
Εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που αιτούνται άσυλο στην Ευρώπη	
Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε πρόσφυγες ή υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων, που υποβάλλονται σε εκμετάλλευση στα κράτη μέλη της ΕΕ	
Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	
Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των προσφύγων ή υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.	

3. Εάν κατά την περίοδο..... ο φορέας οργάνωσε εκδηλώσεις σχετικά με νομικά ζητήματα που άπτονται της εμπορίας ανθρώπων και δεν αναφέρονται στην ερώτηση υπ' αριθμ. 2, παρακαλείσθε να παρουσιάσετε συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με αυτές (αριθμός εκδηλώσεων, αντικείμενο, ομάδα-στόχος: δικηγόροι/εισαγγελείς/δικαστές).

4. Κατά τη διοργάνωση των εκδηλώσεων αυτών ο φορέας αξιοποίησε ήδη υφιστάμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο εκπονήθηκε ειδικά για ζητήματα σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων; Αν ναι, παρακαλείσθε να υποδείξετε εάν αυτά τα προγράμματα σπουδών είναι δημοσίως διαθέσιμα (παρακαλώ υποδείξτε ιστοσελίδα/σύνδεσμο).

5. Ο φορέας συνέλεξε παρατηρήσεις από τους συμμετέχοντες, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός ικανοποίησης σε σχέση με την ποιότητα των παρασχεθέντων και αφομοιωθέντων πληροφοριών, την αλληλεπίδραση των εκπαιδευτών με τους συμμετέχοντες, τον χρόνο που διατέθηκε για διαδραστικές συζητήσεις, καθώς και λοιπές συστάσεις των συμμετεχόντων σε σχέση με μελλοντικά προγράμματα; Εάν ναι, παρακαλείσθε να αναφέρετε εν συντομία τις πιο συναφείς απαντήσεις και συστάσεις των συμμετεχόντων.

6. Ποιες είναι κατά την άποψη του φορέα οι πιο απαιτητικές πτυχές υλοποίησης της εκδήλωσης σχετικά με την επιλογή των συμμετεχόντων, την υλικοτεχνική υποστήριξη, τη διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την αξιολόγησή τους;

Ερωτηματολόγιο Μέρος 2 – μπορεί να συμπληρωθεί από δικηγόρους, εισαγγελείς, δικαστές

1. Επάγγελμα:

2. Διάρκεια υπηρεσίας (έτη) ως δικηγόρος/εισαγγελέας/δικαστής:

3. Θεσμικός φορέας (Δικηγορικός Σύλλογος/Δικαστήριο/Εισαγγελία):

Κατά την περίοδο, συμμετείχατε σε εκπαιδεύσεις σχετικές με το ζήτημα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων; Εάν ναι, παρακαλείσθε να εξειδικεύσετε:

Αριθμός εκπαιδεύσεων στις οποίες συμμετείχατε:

Είδος εκδηλώσεων (διεξαγωγή σε εθνικό και/ή ενωσιακό επίπεδο):

Όνομα του/των φορέα/-ων διοργάνωσης της/των εκδήλωσης/-ων:

Σύντομη περιγραφή των νομικών ζητημάτων που εξετάστηκαν στην/στις εκδήλωση/-σεις:

5. Παρακαλείσθε να εξειδικεύσετε συνοπτικά τον τρόπο παροχής πληροφοριών κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών εκδηλώσεων, απαντώντας στις ακόλουθες ερωτήσεις:

Είχε η εκπαίδευσή διαδραστικό χαρακτήρα (διάδραση μεταξύ εκπαιδευτών-συμμετεχόντων) κατά ποσοστό άνω ή κάτω του 50%;

Διατέθηκε επαρκής χρόνος για ερωτήσεις, απαντήσεις, διάλογο;

Τι εκπαιδευτικές μέθοδοι χρησιμοποιήθηκαν; (διαλέξεις, συζητήσεις σχετικά με νομολογία, ομάδες εργασίας, συνεδρίες σε ολομέλεια, άλλες.....)

6. Ποια νομικά ζητήματα θεωρείτε ότι οφείλουν να τύχουν λεπτομερέστερης εξέτασης από προγράμματα εκπαίδευσης σχετικά με την εμπορία ανθρώπων, την προστασία των θυμάτων, τη σύνδεση μεταξύ εμπορίας ανθρώπων και παράνομης μετανάστευσης και τη δικαστική συνεργασία;

Πρότυπο 2 Προσδιορισμός εκπαιδευτικών αναγκών

Η παρούσα έρευνα για τον προσδιορισμό εκπαιδευτικών αναγκών παρέχει πληροφορίες που θα αξιοποιηθούν για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ανάγκες που εντοπίζονται στο πεδίο, καθώς και για την προσαρμογή τους στο επιθυμητό χρονικό πλαίσιο, βάσει των προσωπικών και επαγγελματικών αναγκών των συμμετεχόντων.

Για το λόγο αυτό, παρακαλείσθε να συμμετάσχετε στην παρούσα και σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας.

1. Επάγγελμα:

2. Τμήμα/Τομέας:

Παρακαλώ σημειώστε με Χ.

1. Έχετε παρακολουθήσει εκπαίδευση τα τελευταία δύο χρόνια;

___ ΝΑΙ

___ ΟΧΙ

2. Γιατί παρακολουθείτε/παρακολουθήσατε την εν λόγω εκπαίδευση;

___ Δεν παρακολουθώ μαθήματα.

___ Για να αναπτύξω και να βελτιώσω τις γνώσεις μου.

___ Για λόγους προσωπικής ικανοποίησης και από ενδιαφέρον.

- ☐ Επειδή θέλω να αλλάξω δουλειά/να ανελιχθώ επαγγελματικά.
☐ Άλλο

3. Σε ποιο σύστημα συνίσταται να βασίζεται το πρόγραμμα εν γένει;

- ☐ Πλήρης συμμετοχή
☐ Εικονική συμμετοχή
☐ Άλλο

4. Πόσο θα θέλατε να διαρκούν τα μαθήματα;

- ☐ Μονοήμερο πρόγραμμα
☐ 10 ώρες
☐ 20 ώρες
☐ 30 ώρες
☐ 40 ώρες
☐ Περισσότερες από 40 ώρες

5. Ποιες ώρες της ημέρας προτιμάτε;

- ☐ Πρωινές
☐ Απογευματινές
☐ Τις ώρες μετά την εργασία μου
☐ Σαββατοκύριακα

6. Παρακαλείσθε να υποδείξετε δύο βασικούς λόγους που εμποδίζουν/δυσχεραίνουν τη συμμετοχή σας σε εκπαιδευτικά σεμινάρια.

- ☐ Προσωπικοί λόγοι
☐ Δυσκολία στην παρακολούθηση των μαθημάτων κατά τις εργάσιμες ώρες
☐ Έλλειψη πληροφοριών ή γνώσεων σχετικά με το πρόγραμμα
☐ Άλλο

7. Σε ποιους από τους ακόλουθους τομείς θα σας ενδιέφερε να εκπαιδευτείτε για λόγους επαγγελματικής εξέλιξης;

- ☐ Εισαγωγή στο ισχύον νομικό και πολιτικό πλαίσιο σχετικά με την εμπορία ανθρώπων
☐ Διεθνές νομικό πλαίσιο σε σχέση με την εμπορία ανθρώπων
☐ Πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση
☐ Ευθύνη των κρατών για την πρόληψη και δίωξη της εμπορίας ανθρώπων
☐ Προστασία θυμάτων/επιζώντων εμπορίας ανθρώπων
☐ Διεθνής δικαστική συνεργασία στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων
☐ Άσυλο και εμπορία ανθρώπων
☐ Εμπορία ανθρώπων κατά ανηλίκων
☐ Καλές πρακτικές νομικής συνδρομής σε θύματα/επιζώντες
☐ Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Πρότυπο 3 Ερωτηματολόγιο για φορείς αρχικής και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης δικηγόρων, εισαγγελέων και δικαστών

1. Φορέας: _____

2. Κατά το διάστημα έχει ο φορέας διοργανώσει εκπαιδευτικά προγράμματα για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές με τα ακόλουθα θέματα:

Θέμα	Σημειώστε με X
Διεθνής δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι υφίστανται εκμετάλλευση στα κράτη μέλη της ΕΕ	
Εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που αιτούνται άσυλο στην Ευρώπη	
Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε πρόσφυγες ή υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων, που υποβάλλονται σε εκμετάλλευση στα κράτη μέλη της ΕΕ	
Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	
Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των προσφύγων ή υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	

3. Κατά το διάστημα έχει ο φορέας διοργανώσει εκπαιδευτικά προγράμματα που άπτονται νομικών ζητημάτων σχετικών με την εμπορία ανθρώπων ή άλλων ζητημάτων που δεν αναφέρονται στην προηγούμενη ερώτηση;

ΝΑΙ ____ ΟΧΙ ____

Σε περίπτωση θετικής απάντησης, μπορείτε να υποδείξετε το αντικείμενο αυτών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και το κοινό στο οποίο απευθύνθηκαν;

4. Κατά τη διοργάνωση των εκδηλώσεων αυτών, ο φορέας αξιοποιεί ήδη υφιστάμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο εκπονήθηκε ειδικά για τα ακόλουθα ζητήματα;

Θέμα	Σημειώστε με X
Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων	
Έμφυλες διαστάσεις της διεθνούς προστασίας και μετανάστευσης	

Μετανάστευση και θύματα εμπορίας ανθρώπων	
Ψυχολογικές και κοινωνικές συνέπειες θυματοποίησης συνεπεία υποβολής σε εμπορία ανθρώπων	

Είναι το εκπαιδευτικό υλικό προσβάσιμο στο κοινό (υποδείξτε τον ιστότοπο/σύνδεσμο);

5. Ο φορέας έχει συγκεντρώσει παρατηρήσεις από τους συμμετέχοντες, προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός ικανοποίησης σε σχέση με την ποιότητα των παρασχεθέντων και αφομοιωθέντων πληροφοριών, την αλληλεπίδραση των εκπαιδευτών με τους συμμετέχοντες, τον χρόνο που διατέθηκε για διαδραστικές συζητήσεις, καθώς και λοιπές συστάσεις των συμμετεχόντων σε σχέση με μελλοντικά προγράμματα;

ΝΑΙ ____ ΟΧΙ ____

Σε περίπτωση θετικής απάντησης, μπορείτε να αναφέρετε ορισμένες σημαντικές συστάσεις;

6. Ποιες είναι κατά την άποψη του φορέα και κατόπιν των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που έχουν εκπονηθεί έως σήμερα οι πιο απαιτητικές πτυχές υλοποίησης σχετικά με την επιλογή των συμμετεχόντων, την υλικοτεχνική υποστήριξη, τη διεξαγωγή του εκπαιδευτικού προγράμματος και την αξιολόγησή του;

7. Παρουσιάζουν ενδιαφέρον τα εκπαιδευτικά προγράμματα για την εμπορία ανθρώπων, τη διεθνή προστασία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, εν γένει αλλά και σε σχέση με εκπαιδευτικά προγράμματα επί άλλων ζητημάτων;

Πρότυπο 4 Ερωτηματολόγιο για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές

1. Όνομα ερωτηθέντος (προαιρετικό):

2. Επάγγελμα:

3. Διάρκεια υπηρεσίας (έτη) ως εισαγγελέας ή δικαστής:

4. Φορέας (επίσημο συλλογικό όργανο, εισαγγελία, δικαστήριο):

5. Κατά την περίοδο συμμετείχατε σε εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και τα δικαιώματα των θυμάτων;

ΝΑΙ ____ ΟΧΙ ____

Σε περίπτωση θετικής απάντησης, παρακαλείσθε να εξειδικεύσετε:

- Αριθμός εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα οποία συμμετείχατε: _____
- Εθνικά ή διεθνή προγράμματα: _____
- Φορείς διοργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων: _____

- Συνοπτική περιγραφή των νομικών ζητημάτων που εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων: _____

6. Παρακαλείσθε να παράσχετε πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές μεθόδους που ακολουθήθηκαν στις εν λόγω εκδηλώσεις, απαντώντας στις ακόλουθες ερωτήσεις:

Υιοθετήθηκε διαδραστική προσέγγιση; _____

Θεωρείτε ότι αφιερώθηκε επαρκής χρόνος σε ερωτήσεις, απαντήσεις, διάλογο; _____

Τι είδους μεθοδολογία χρησιμοποιήθηκε (διαλέξεις, συζητήσεις σχετικά με νομολογία, ομάδες εργασίας, συνεδρίες σε ολομέλεια, άλλο);

7. Έχετε γνώσεις σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα θέματα:

Θέμα	Υποδείξτε με X
Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων	

Έμφυλες διαστάσεις της διεθνούς προστασίας και μετανάστευσης	
Μετανάστευση και θύματα εμπορίας ανθρώπων	
Ψυχολογικές και κοινωνικές συνέπειες θυματοποίησης συνεπεία υποβολής σε εμπορία ανθρώπων	

8. Ποια νομικά ζητήματα θεωρείτε ότι οφείλουν να εξετασθούν στα εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων: προστασία των θυμάτων, σχέση μεταξύ εμπορίας ανθρώπων και μετανάστευσης ή δικαστική συνεργασία;

9. Στην καθημερινή σας επαγγελματική δραστηριότητα, αισθάνεστε την ανάγκη να επικαιροποιήσετε τις γνώσεις σας σχετικά με τη διεθνή προστασία, το άσυλο και τους μηχανισμούς προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων;

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ένα πρότυπο εκπαιδευτικό πρόγραμμα θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την ενδεδειγμένη εκπαίδευση δικηγόρων και δικαστών επί νομικών ζητημάτων που άπτονται της εμπορίας ανθρώπων. Ένα ευέλικτο πρότυπο, το οποίο διασφαλίζει συνέπεια και παρέχει κατευθυντήριες γραμμές ως προς το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, μπορεί να προσαρμόζεται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του εκάστοτε προγράμματος.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται το προτεινόμενο περιεχόμενο εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα οποία εξετάζονται τα ακόλουθα νομικά ζητήματα:

- Διεθνής δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών.
- Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/ χρηματικής ικανοποίησης σε θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι πρόσφυγες ή υπήκοοι τρίτων χωρών.
- Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Εφαρμογή Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα αιτούντες άσυλο στην Ευρώπη.
- Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των προσφύγων ή υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Είναι σημαντικό οι εκπαιδευτές να είναι σε θέση να υιοθετούν διαφορετικούς τρόπους διδασκαλίας, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων δεν αφομοιώνει πληροφορίες μέσω παρουσίασης διαφανειών PowerPoint, αλλά κυρίως μέσω άλλων τεχνικών, όπως με τη χρήση ακουστικών και οπτικών παραδειγμάτων. Συνεπώς, ο εκπαιδευτής συνίσταται να χρησιμοποιεί διαφορετικές τεχνικές, οι οποίες, εφόσον ενσωματωθούν στην εκπαίδευση, την καθιστούν διαδραστική. Έτσι λαμβάνονται υπόψη τα διαφορετικά μαθησιακά χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων και η εκπαίδευση γίνεται περισσότερο ενδιαφέρουσα.

Συνίσταται να ενθαρρύνεται η συμμετοχή των εκπαιδευομένων και η ανταλλαγή πληροφοριών από την εμπειρία τους σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων. Οι εκπαιδευτές οφείλουν να διαθέτουν εμπειρία στην εκπαίδευση, να είναι εξοικειωμένοι με τα κρίσιμα νομικά ζητήματα, το νομικό πλαίσιο και ζητήματα δικαιοδοσίας, καθώς και να έχουν τις κατάλληλες δεξιότητες παροχής εκπαίδευσης σε δικηγόρους και δικαστές. Οφείλουν επίσης να είναι ευέλικτοι και να έχουν τη δυνατότητα να αναδιοργανώνουν και να προσαρμόζουν το εκπαιδευτικό υλικό, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες.

Οι γενικοί μαθησιακοί στόχοι της παροχής εκπαίδευσης σχετικά με την εμπορία ανθρώπων είναι οι ακόλουθοι: οι συμμετέχοντες λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες καλές πρακτικές στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων· οι συμμετέχοντες κατανοούν τον τρόπο εφαρμογής νέων και ισχυουσών διεθνών ή εθνικών

κανόνων στην πράξη· οι συμμετέχοντες αποκτούν επίγνωση της τρέχουσας θεσμικής πρακτικής και των νομολογιακών τάσεων στον τομέα της εμπορίας ανθρώπων.

Στα παρακάτω κεφάλαια της παρούσας Δέσμης Εργαλείων παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με τις τεχνικές, τις μεθόδους και το υλικό.

3.1. Εισαγωγή στην εκπαίδευση - Δυνατότητα αξιοποίησης ανεξαρτήτως του αντικειμένου του εκπαιδευτικού προγράμματος

Στόχος	Οι συμμετέχοντες εξοικειώνονται με τους εκπαιδευτικούς στόχους
Τεχνικές	1. Εισαγωγή Παρουσιάστε τους εκπαιδευτές και αφήστε τους συμμετέχοντες να συστηθούν προσωπικά. Χρησιμοποιήστε μεθόδους για να «σπάσετε τον πάγο». Σε περίπτωση μεγάλων ομάδων, χρησιμοποιήστε ετικέτες ονομάτων για να βοηθήσετε τους συμμετέχοντες να γνωριστούν γρήγορα μεταξύ τους. 2. Συζήτηση (μπορεί να χρησιμοποιηθεί πίνακας παρουσίασης) Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να δηλώσουν τις προσδοκίες τους για την εκπαίδευση. Ο εκπαιδευτής μπορεί να σημειώσει τις δηλώσεις τους στον πίνακα. 3. Διάλεξη Ο εκπαιδευτής μπορεί να παράσχει λεπτομέρειες σχετικά με το πρόγραμμα της εκδήλωσης, καθώς και το πρόγραμμα εργασιών. Η παρουσίαση μπορεί να γίνει προφορικά και/ή να συνοδεύεται από σχετικό έγγραφο. Ο εκπαιδευτής παραθέτει τους κύριους στόχους της εκπαίδευσης, επισημαίνοντας τον διαδραστικό και δυναμικό χαρακτήρα της.
Χρονική διάρκεια	15 – 30 λεπτά
Πιθανές ερωτήσεις που μπορούν να θέσουν οι συμμετέχοντες στους εκπαιδευτές σε αυτό το στάδιο	Θα είμαι σε θέση να μιλήσω για την επαγγελματική μου εμπειρία και να ανταλλάξω πληροφορίες με συναδέλφους σχετικά με τις τρέχουσες προκλήσεις που σχετίζονται με το αντικείμενο της εκπαίδευσης; Θα συνεχιστεί η εκπαίδευση με μεταγενέστερο πρόγραμμα;

3.2. Εκπαίδευση - Διεθνής δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών

Ειδικοί μαθησιακοί στόχοι

- Μηχανισμοί διεθνούς συνεργασίας που μπορούν να αξιοποιήσουν οι δικαστές και δικηγόροι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε σχέση με τρίτες χώρες, στο πλαίσιο υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών.
- Τρέχουσες προκλήσεις σχετικά με την αξιοποίηση των εν λόγω μηχανισμών στην πράξη.

- Υφιστάμενοι νομικοί μηχανισμοί παραπομπής μεταξύ χωρών για την προάσπιση των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα (που αφορούν σε πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών).

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Οι συμμετέχοντες αποκτούν περιεκτική γνώση σχετικά με τους μηχανισμούς διεθνούς συνεργασίας σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων.
- Οι συμμετέχοντες γνωρίζουν πώς εφαρμόζεται το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο κατά τον χειρισμό υποθέσεων εμπορίας ανθρώπων.
- Με την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης οι συμμετέχοντες είναι επίσης σε θέση να εξηγούν τους λόγους για τους οποίους η διεθνής συνεργασία μπορεί να είναι απαραίτητη σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων, να ανακαλούν τους επιμέρους μηχανισμούς διεθνούς συνεργασίας, να περιγράφουν την επίδραση των διαφορετικών νομικών συστημάτων σε διαδικασίες έκδοσης, να γνωρίζουν τη διαδικασία υποβολής επίσημου αιτήματος αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, να διαμορφώνουν κρίση περί του ενδεχόμενου ή μη χαρακτήρα υποβολής άτυπου αιτήματος διεθνούς συνεργασίας, να περιγράφουν τις ενέργειες που απαιτούνται σε περιπτώσεις ενδεχόμενου επαναπατρισμού θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Θέματα/Αντικείμενα

- Αρχές διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.
- Διεθνείς και κανονιστικές ρυθμίσεις της ΕΕ για τη συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις- ζητήματα εμπορίας ανθρώπων.
- Νέα στοιχεία, ενημερώσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ.
- Μέθοδοι διασυνοριακής έρευνας και μηχανισμών παραπομπής για την προάσπιση των δικαιωμάτων των θυμάτων.
- Διεθνής ποινική δικαιοδοσία.
- Δήμευση προϊόντων εγκλήματος σε υποθέσεις όπου εμπλέκονται τρίτες χώρες.
- Νομικές ρυθμίσεις για τη διεθνή συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις (μεταφορά διαδικασίας, εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων, αναγνώριση ξένων δικαστικών αποφάσεων).
- Πρακτικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η διεθνής συνεργασία.

3.3. Εκπαίδευση - Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι πρόσφυγες ή υπήκοοι τρίτων χωρών

Ειδικοί μαθησιακοί στόχοι

- Διαθέσιμα διεθνή μέσα και μηχανισμοί συνεργασίας για τον προσήκοντα χειρισμό αξιώσεων καταβολής αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε διασυνοριακού

χαρακτήρα υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών που υφίστανται εκμετάλλευση στο έδαφος της ΕΕ.

- Θεσμοθετημένα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σχετικά με την πρόσβαση σε μηχανισμούς αποκατάστασης σε ενωσιακό επίπεδο.
- Αποτελεσματικές χρηματοοικονομικές έρευνες, δέσμευση και δήμευση παράνομων περιουσιακών στοιχείων, ως ζητήματα συνδεδεμένα με την αξίωση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Τρόπος εκτέλεσης απόφασης δήμευσης περιουσιακών στοιχείων εμπόρων, που αποτελούν προϊόν διασυνοριακών παράνομων πράξεων διαπραχθέντων σε κράτη μέλη της ΕΕ.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Οι συμμετέχοντες αποκτούν γνώσεις σχετικά με τα νομικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ, τα οποία τυγχάνουν εφαρμογής σε υποθέσεις αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών ή μέσω άσκησης χωριστής αγωγής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων).
- Ανταλλαγή καλών πρακτικών σχετικά με το υπό κρίση ζήτημα.

Θέματα/Αντικείμενα

- Η σημασία της αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Ισχύον ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με το δικαίωμα αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
- Δυνατότητα ικανοποίησης του δικαιώματος αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης στην πράξη (διαδικασίες ενώπιον ποινικών και πολιτικών δικαστηρίων).
- Είδος αποκαταστατέας ζημίας.
- Κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων εμπόρων.

3.4. Εκπαίδευση - Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Ειδικοί μαθησιακοί στόχοι

- Κατανόηση βασικών εννοιών και κατευθυντηρίων αρχών σχετικά με τα ασυνόδευτα παιδιά που έχουν υποβληθεί σε εμπορία ανθρώπων.
- Κατανόηση θεμελιωδών διαδικαστικών και ουσιαστικών δικαιωμάτων των παιδιών σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων.
- Διαθέσιμα ένδικα μέσα, πρόσβαση σε αποζημίωση/χρηματική ικανοποίηση.
- Πληροφόρηση σχετικά με τις υφιστάμενες δικονομικές οδούς – διασφάλιση της συνεκτίμησης της εν γένει κατάστασης του παιδιού και του σεβασμού του βέλτιστου συμφέροντός του σε όλα τα στάδια της δίκης (δικαιώματα του παιδιού και επιπτώσεις κατά την ακροαματική διαδικασία).

- Νομικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι ασυνόδευτοι ανήλικοι κατά την άφιξή τους στην Ευρώπη.
- Διεθνής νομοθεσία και πρότυπα (Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, δικαιώματα του παιδιού σε ενωσιακό επίπεδο, ενωσιακή πολιτική για τα ασυνόδευτα ανήλικα).
- Διαπολιτισμική προσέγγιση – διάλογος μεταξύ παιδιών και δικηγόρων/δικαστών.
- Ποινικές διαδικασίες (ποινική δίωξη/ακροατήριο) προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες των παιδιών σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων. Αποφυγή επανατραυματισμού.
- Διασφάλιση νομικής εκπροσώπησης και ευεργετήματος πενίας σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα ασυνόδευτους ανήλικους.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ενισχύεται η ικανότητα των νομικών λειτουργιών να εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών και τις αρχές που απορρέουν από διεθνή και ενωσιακά νομικά κείμενα.
- Διασφαλίζεται η προσήκουσα προστασία και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των παιδιών σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων.
- Ενισχύεται η ικανότητα των νομικών λειτουργιών στον τομέα της δικαιοσύνης, προκειμένου οι ακολουθούμενες διαδικασίες να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες του παιδιού. Διδάσκονται τρόποι επίτευξής του εν λόγω αποτελέσματος, μέσω τοποθέτησης του παιδιού στο επίκεντρο της διαδικασίας, καθώς και επικοινωνίας μαζί του με τρόπο που κατανοεί εν όψει της προσωπικής του κατάστασης.

Θέματα/Αντικείμενα

- Βασικοί ορισμοί σχετικά με τους ασυνόδευτους ανήλικους.
- Διεθνές και ενωσιακό νομικό πλαίσιο.
- Θεμελιώδη διαδικαστικά δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (αιτούντες άσυλο, υπήκοοι τρίτων χωρών).
- Το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και η εφαρμογή του σε δικαστικές διαδικασίες.
- Επικοινωνία δικηγόρων και δικαστών με ανηλίκους σε ποινικές διαδικασίες. Επικοινωνία προσαρμοσμένη στην κατάσταση του παιδιού και διαπολιτισμική προσέγγιση. Πρακτικές συμβουλές.

3.5. Εκπαίδευση - Εφαρμογή Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα αιτούντες άσυλο στην Ευρώπη

Ειδικοί μαθησιακοί στόχοι

- Εφαρμογή των διατάξεων του Χάρτη σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων.
- Διαθέσιμα ένδικα μέσα και βοηθήματα σχετικά με το δικαίωμα θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε άσυλο.

- Προκλήσεις σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη σε εθνικό επίπεδο.
- Προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από τον Χάρτη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Συγκέντρωση κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων για την υποστήριξη θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε διαδικασίες καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα προς τον σκοπό της αναγνώρισής τους.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Καταδεικνύονται και γίνονται αντιληπτές οι νομικές και πρακτικές δυσχέρειες απόδειξης της ύπαρξης βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης αιτούντων άσυλο – επιζώντων εμπορίας ανθρώπων.
- Παρουσιάζεται το διεθνές και ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου (Οδηγίες ΕΕ, Κανονισμός Δουβλίνο κ.λπ.).
- Ενισχύεται η ικανότητα των νομικών λειτουργών να γνωρίζουν, να εφαρμόζουν και να έχουν επίγνωση της αποτελεσματικότητας των διατάξεων του Χάρτη σχετικά με επίκαιρα νομικά ζητήματα.

Θέματα/Αντικείμενα

- Επισκόπηση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (κρίσιμα ζητήματα ερμηνείας του Χάρτη και νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με ζητήματα εμπορίας ανθρώπων και αιτήσεων ασύλου θυμάτων εμπορίας ανθρώπων).
- Άμεση εφαρμογή των διατάξεων του Χάρτη.
- Σχέση μεταξύ Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και Κανονισμός Δουβλίνο – εφαρμογή και επιπτώσεις σε σχετικές υποθέσεις. Δικαίωμα παραμονής στο έδαφος της χώρας εκκρεμούσας της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων ασύλου θυμάτων.
- Αλληλεπίδραση μεταξύ των διατάξεων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Σύμβασης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων και της Σύμβασης του 1951 περί του Καθεστώτος των Προσφύγων. Εφαρμογή των ανωτέρω νομικών κειμένων στο πλαίσιο διαδικασιών που υπάγονται στις διατάξεις του Κανονισμού Δουβλίνο.
- Προσδιορισμός των αναγκών προστασίας θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που αιτούνται άσυλο στην Ευρώπη.

3.6. Εκπαίδευση - Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των προσφύγων ή υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Ειδικοί μαθησιακοί στόχοι

- Ισχύον νομικό πλαίσιο περί ευεργετήματος πενίας και ρύθμιση του ζητήματος σε ενωσιακό επίπεδο.
- Κανόνες δεοντολογίας δικηγόρων που παρέχουν συνδρομή σε θύματα εμπορίας ανθρώπων.
- Ο ρόλος του δικηγόρου στην προστασία των δικαιωμάτων του θύματος.
- Στρατηγική επιλογή υποθέσεων για την έναρξη δικαστικής διαμάχης – προετοιμασία αποδεικτικών στοιχείων.
- Συγκέντρωση ενδεικτικών στρατηγικών και λύσεων για την υπέρβαση εμποδίων ως προς την αποτελεσματική νομική συνδρομή στα πλαίσια δικαστικών διαδικασιών εκ μέρους δικηγόρων από διαφορετικές χώρες της ΕΕ.
- Βέλτιστες πρακτικές νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης προσφύγων και υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ενισχύεται η ικανότητα των δικηγόρων να διασφαλίζουν νομική συνδρομή και εκπροσώπηση αλλοδαπών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Θέματα/Αντικείμενα

- Διεθνές και ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με το ευεργέτημα πενίας και το δικαίωμα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε νομική εκπροσώπηση.
- Τρέχουσες προκλήσεις σχετικά με τη διασφάλιση νομικής συνδρομής και εκπροσώπησης αλλοδαπών θυμάτων σε όλα τα στάδια των δικαστικών διαδικασιών (ποινικών και αστικών).
- Κανόνες δεοντολογίας δικηγόρων που παρέχουν συνδρομή και εκπροσώπηση.
- Συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, βάρος απόδειξης, στρατηγική επιλογή υποθέσεων για την έναρξη δικαστικής διαμάχης.

Οι ακόλουθες προτάσεις είναι γενικές και μπορούν να συνεκτιμηθούν ανεξαρτήτως του ειδικότερου αντικειμένου του εκάστοτε προγράμματος εκπαίδευσης.

Τεχνικές

- Πρόσκληση ως ομιλητών «ειδικών προσκεκλημένων» με εκτεταμένη εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με το αντικείμενο της εκπαίδευσης.
- Διάλεξη – Παρουσιάσεις διαφανειών PowerPoint, ενημερωτικά δελτία.
- Ανάλυση και συζήτηση υποθέσεων σε μικρές ομάδες και/ή σε συνεδρία σε ολομέλεια.
- Ερωτήσεις και απαντήσεις.
- Ασκήσεις.

Ο εκπαιδευτής οφείλει να διασφαλίσει ότι διατίθεται επαρκής χρόνος στους συμμετέχοντες και ότι έχουν όλοι την ευκαιρία να μιλήσουν. Σε κάθε περίπτωση θα υπάρχουν συμμετέχοντες που έχουν την τάση να μιλούν περισσότερο, ενώ άλλοι θα

παραμένουν σιωπηλοί. Οι εκπαιδευτές/συντονιστές οφείλουν να ενθαρρύνουν με ενεργό τρόπο τη δεύτερη κατηγορία συμμετεχόντων – για παράδειγμα, να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους όταν παρουσιάζονται τα αποτελέσματα ατομικής ή ομαδικής εργασίας, αντί να επιτρέπουν σε ένα μόνο άτομο να δίνει πλήθος απαντήσεων· ο εκπαιδευτής μπορεί να προσεγγίζει την ομάδα και να ζητά από κάθε άτομο να δώσει μία απάντηση, μέχρι να μην υπάρχουν άλλα σημεία προς σχολιασμό, παρέχοντας έτσι την ευκαιρία σε όλους να ακουστούν.

Εκπαιδευτικό υλικό

- Έγγραφα με νομικές πληροφορίες, περιγραφή υποθέσεων με σειρά ερωτήσεων για συζήτηση κ.λπ.

Ο εκπαιδευτής οφείλει να έχει υπολογίσει τον χρόνο που απαιτείται για τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού που προβλέπεται για κάθε συνεδρία/πρόγραμμα εκπαίδευσης. Συνίσταται να έχει προετοιμάσει ορισμένες «ασκήσεις ασφαλείας», σε περίπτωση που μια συνεδρία εξελίσσεται πολύ γρήγορα. Όταν μοιράζονται ασκήσεις ή υποθέσεις στους συμμετέχοντες, πρέπει να τους επισημαίνεται το ζήτημα του χρόνου. Είναι σημαντικό να διασφαλισθεί ότι οι συμμετέχοντες κατανοούν τις ασκήσεις και/ή τον τρόπο επίλυσης των υποθέσεων. Ο εκπαιδευτής διαβάζει τις ασκήσεις μαζί με τους συμμετέχοντες με αργό ρυθμό και διαπιστώνει εάν είναι σαφείς.

Διάρκεια

Κατά την εξέταση ενός συγκεκριμένου νομικού ζητήματος και επιμέρους σχετικών ζητημάτων, είναι σημαντικό να υπάρχει ισορροπία μεταξύ του χρόνου που διατίθεται για παρουσιάσεις, δομημένες συζητήσεις και ασκήσεις, στις οποίες κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να συμμετάσχει ενεργά.

Η εξέταση νομικών ζητημάτων όπως τα προαναφερθέντα οφείλει να διαρκεί τουλάχιστον μιάμιση ημέρα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συνεκτική παρουσίαση των κρίσιμων πληροφοριών και ο διάλογος με όλους τους συμμετέχοντες (δικηγόρους και δικαστές) από διαφορετικά κράτη. Προκειμένου να διασφαλιστεί μια σωστή δυναμική, ο χρόνος που διατίθεται για τους ομιλητές δεν πρέπει να υπερβαίνει το 40%.

Πιθανές ερωτήσεις που μπορούν να θέσουν οι συμμετέχοντες

Ο εκπαιδευτής συνίσταται επίσης να προετοιμάζεται για πιθανές ερωτήσεις που ενδέχεται να τεθούν, προκειμένου να είναι σε θέση να απαντήσει ολοκληρωμένα άμεσα ή να ετοιμάσει και να παράσχει απαντήσεις μέχρι το τέλος της εκπαίδευσης.

Σε σχέση με τα προαναφερθέντα νομικά ζητήματα, ενδέχεται να τεθούν τα ακόλουθα ερωτήματα (τα οποία οφείλουν να συνεκτιμηθούν από τον εκπαιδευτή και κατά τον σχεδιασμό του εκπαιδευτικού προγράμματος):

- Το πλαίσιο περί καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων διαφοροποιείται σε σχέση με το κανονιστικό πλαίσιο περί άλλων διασυνοριακών αδικημάτων;
- Είναι αποτελεσματική η εφαρμογή των εν λόγω μηχανισμών μεταξύ των χωρών της ΕΕ και τρίτων χωρών;

- Στην περίπτωση υποθέσεων που εξετάζονται από άλλη εθνική δικαιοδοσία, πώς διασφαλίζεται η πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε σχέση με αξιώσεις αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης;

- Ποια είναι τα σημαντικότερα κωλύματα κατά την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και αιτούνται άσυλο;

- Ποιες είναι οι προσήκουσες μέθοδοι επικοινωνίας κατά την αλληλεπίδραση με ασυνόδετους ανήλικους σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων;

- Πώς αλληλεπικαλύπτεται η εμπορία ανθρώπων με το δικαίωμα να ζητηθεί άσυλο;

- Μπορεί ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εφαρμοστεί σε συνδυασμό με ευρωπαϊκές Οδηγίες προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασία των θυμάτων που είναι αιτούντες άσυλο/πρόσφυγες/μετανάστες;

Πηγές

Δεδομένου του περιορισμένου χρόνου, είναι χρήσιμο ο εκπαιδευτής να παράσχει στους συμμετέχοντες πληροφορίες σχετικά με πρόσθετες πηγές στις οποίες μπορούν να ανατρέξουν, καθώς και στοιχεία σχετικά με τα ζητήματα που εξετάστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος εκπαίδευσης. Περαιτέρω, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί υλικό που έχει εκπονηθεί από τους ακόλουθους οργανισμούς, όργανα και φορείς, μεταξύ άλλων:

- Συμβούλιο της Ευρώπης
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βάση δεδομένων HUDOC)
- Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής
- Eurostat
- Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης
- Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
- Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά
- Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα

4. ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

4.1. Γενική μεθοδολογία

Η εκπαίδευση συνίσταται να ακολουθεί την εξής γενική δομή: εισαγωγική συνεδρία· ξεχωριστές συνεδρίες εξέτασης επιμέρους ζητημάτων, στις οποίες περιλαμβάνονται διαλέξεις και παρουσιάσεις από τους εκπαιδευτές, προκειμένου να παρουσιαστεί το κρίσιμο θεωρητικό υπόβαθρο· εργασία σε ομάδες και σε συνεδρίες ολομέλειας σχετικά με περιπτώσεις μελέτης· διάθεση χρόνου για ερωτήσεις και συζήτηση, προκειμένου να διασφαλιστεί ο διαδραστικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης· συγκέντρωση σχόλιων και απόψεων εκ μέρους των συμμετεχόντων κατά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης.

Ο σχεδιασμός του προγράμματος οφείλει να βασίζεται σε καθιερωμένες μεθοδολογίες περί εκπαίδευσης ενηλίκων και νομικής εκπαίδευσης. Προκρίνεται η συμμετοχική προσέγγιση με έμφαση στην εξατομικευμένη μάθηση, κατά το μοντέλο εποικοδομητικής ευθυγράμμισης του Biggs. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχεδιάζονται με σκοπό την επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων και αποτελεσμάτων, με βάση την ταξινόμηση των εκπαιδευτικών στόχων του Bloom.

Η μέθοδος του Biggs χρησιμοποιείται στις δραστηριότητες διδασκαλίας και μάθησης που προσανατολίζονται προς τα αποτελέσματα, ως μέθοδος σύνδεσης των επιθυμητών μαθησιακών αποτελεσμάτων με τις εκπαιδευτικές μεθόδους και την αξιολόγηση.

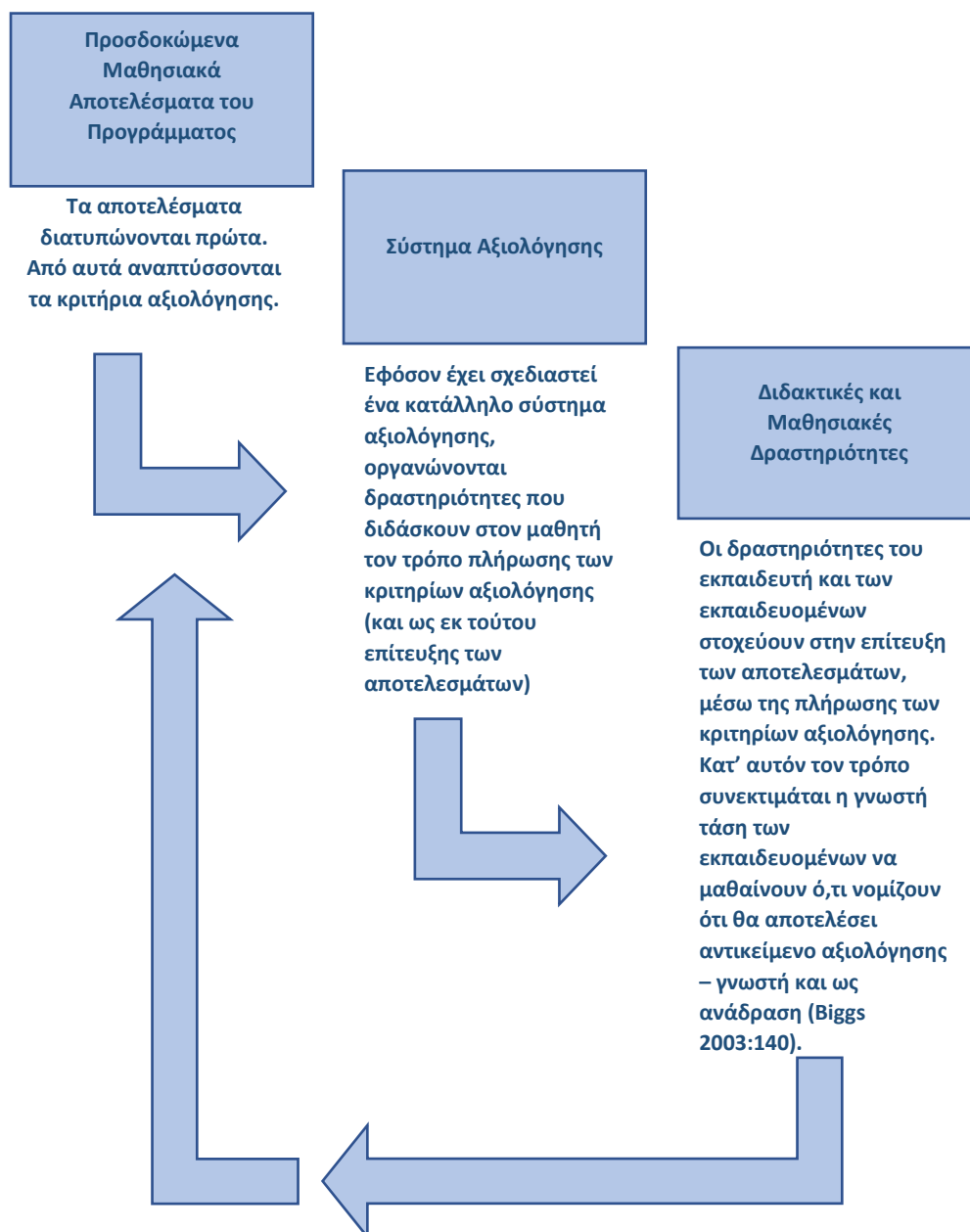
Στο πλαίσιο του μοντέλου εποικοδομητικής ευθυγράμμισης κεντρικό ρόλο κατέχουν οι ακόλουθες βασικές έννοιες:

❖ **Εκπαιδευόμενοι:** οι εκπαιδευόμενοι κατανοούν την εκπαιδευτική διαδικασία ατομικά, υπό το πρίσμα των προσωπικών τους εμπειριών. Η μέθοδος αναγνωρίζει τη σημασία της σύνδεσης των νέων πληροφοριών με οικείες έννοιες και εμπειρίες και της συναγωγής βασικών αρχών, εφαρμόσιμων σε ενδεχόμενα μελλοντικά σενάρια.

❖ **Εκπαιδευτές:** οι εκπαιδευτές είναι επιφορτισμένοι με την ευθυγράμμιση των μαθησιακών δραστηριοτήτων με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Παρέχουν στους εκπαιδευόμενους έναν προκαθορισμένο σαφή στόχο, μια μαθησιακή δραστηριότητα κατάλληλη για την επίτευξη του εν λόγω στόχου και ειδικά κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία, με τη σειρά τους, θα χρησιμοποιηθούν για να παράσχουν ανατροφοδότηση στον εκπαιδευόμενο.

Με τον τρόπο αυτό, η μέθοδος εποικοδομητικής ευθυγράμμισης εκκινεί από τα επιδιωκόμενα μαθησιακά **αποτελέσματα** και παράλληλα ευθυγραμμίζει τη διδασκαλία και την αξιολόγησή με αυτά.

Σχήμα 1: Βασικό Μοντέλο Ευθυγραμμισμένου Προγράμματος Σπουδών



Πηγή:

[http://www.ucdoer.ie/index.php/Using Biggs%27 Model of Constructive Alignment in Curriculum Design/Introduction](http://www.ucdoer.ie/index.php/Using_Biggs%27_Model_of_Constructive_Alignment_in_Curriculum_Design/Introduction)

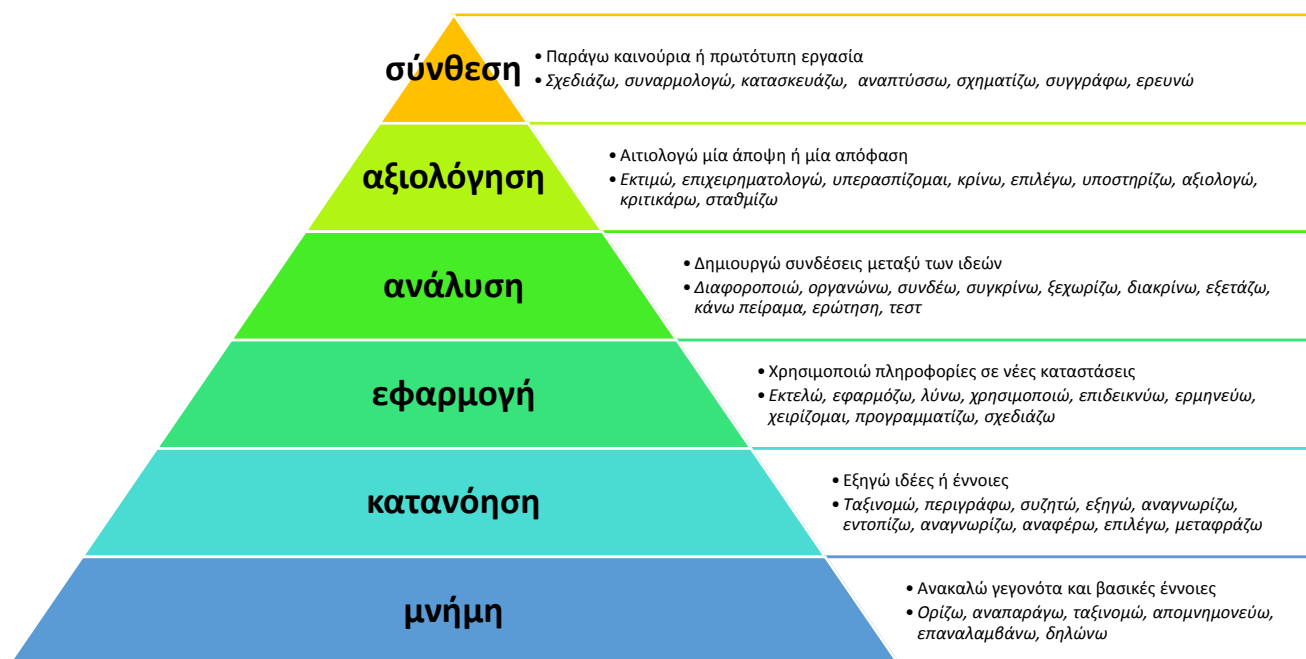
Η αξιολόγηση καταλαμβάνει κεντρικό ρόλο στα ευθυγραμμισμένα προγράμματα σπουδών. Η μεθοδολογία αυτή αξιοποιεί την αναδραστική επίδραση¹ ως μέσο εστίασης της προσοχής των συμμετεχόντων σε συγκεκριμένα σημεία, κρίσιμα για τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

¹ Ως *ανάδραση* ορίζεται το αποτέλεσμα της γνώσης του περιεχομένου μιας εξέτασης στο μάθημα που προηγείται της εξέτασης. Μπορεί να είναι θετικό ή αρνητικό. Πηγή: <http://eltnotebook.blogspot.com/2011/12/an-elt-notebook-backwash-washback.html>.

Προς το σκοπό αυτό, προκαθορίζονται συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης. Των καταρτίσεων προηγείται ένα στάδιο προκαταρκτικής αξιολόγησης, κατά την εισαγωγική συνεδρία. Στο στάδιο αυτό οι συμμετέχοντες καλούνται να συμπληρώσουν ένα σύντομο ερωτηματολόγιο. Καλούνται, ακολούθως, να συμπληρώσουν το ίδιο ερωτηματολόγιο μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης και να συγκρίνουν τα αποτελέσματα, στο πλαίσιο μιας συζήτησης σε ολομέλεια. Αυτό εξυπηρετεί διττό σκοπό, καθώς αφενός επιτρέπει στους εκπαιδευτές να αξιολογήσουν σε προκαταρκτικό στάδιο το επίπεδο γνώσης των συμμετεχόντων σχετικά με τα κρίσιμα ζητήματα και αφετέρου λειτουργεί ως εργαλείο αξιολόγησης της προόδου που επιτεύχθηκε ως αποτέλεσμα της εκπαίδευσης. Η συνακόλουθη συζήτηση παρέχει περαιτέρω την ευκαιρία για αμφίδρομη ανατροφοδότηση μεταξύ εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτών.

Οι εκπαιδευτικές και μαθησιακές δραστηριότητες σχεδιάζονται σε συνάρτηση με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, μέσω της επίτευξης των διαφορετικών επιπέδων εκπαιδευτικών στόχων που περιγράφονται στην ταξινόμηση του Bloom, όπως φαίνεται παρακάτω στο σχήμα 2.

Σχήμα 2: Αναθεωρημένη ταξινόμηση των εκπαιδευτικών στόχων του Bloom



Vanderbilt University Center for Teaching

Πηγή: <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy/>.

Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχεδιάζονται με βάση μεθόδους που βοηθούν τους συμμετέχοντες να αποκτήσουν επιμέρους γνώσεις σχετικά με διαφορετικές πτυχές του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων:

- **Αντικειμενικές** (γνώσεις σχετικά με ορολογία, συγκεκριμένες λεπτομέρειες και στοιχεία).
- **Εννοιολογικές** (γνώσεις σχετικά με ταξινομήσεις και κατηγορίες, αρχές και γενικές έννοιες, θεωρίες, μοντέλα και δομές).

- **Διαδικαστικές** (γνώσεις σχετικά με ειδικές δεξιότητες και αλγορίθμους ανά θεματική ενότητα, ιδιαίτερες τεχνικές και μεθόδους ανά θεματική ενότητα, κριτήρια βάσει των οποίων ακολουθούνται συγκεκριμένες διαδικασίες).
- **Μεταγνώση** (γνώσεις σχετικά με τον σχεδιασμό στρατηγικής, συγκεκριμένα καθήκοντα, συμπεριλαμβανομένης και της πλαισιοθετημένης γνώσης, αυτογνωσία).

4.2. Παράδοση μαθημάτων

- **Εισαγωγικές παρατηρήσεις** – πρόκειται για προαιρετικό στάδιο, στο πλαίσιο του οποίου επίσημος εκπρόσωπος του φορέα ή οργανισμού που φιλοξενεί το πρόγραμμα εκπαίδευσης, εάν υφίσταται τέτοιος, απευθύνεται στους συμμετέχοντες και επισημαίνει τη σημασία του αντικειμένου της εκπαίδευσης και της αντίστοιχης συνεργασίας τους στο υπό κρίση πλαίσιο.
- **Υποδοχή και συστάσεις** – το στάδιο αυτό επιτρέπει στον εκπαιδευτή, στο υποστηρικτικό προσωπικό και στους εκπαιδευόμενους να γνωριστούν καλύτερα. Μπορεί να ζητηθεί από τους εκπαιδευόμενους να συστηθούν εν συντομία, να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με το επαγγελματικό τους υπόβαθρο και να εκφράσουν τις προσδοκίες τους, δηλαδή τι αναμένουν να αποκομίσουν από την εκπαίδευση. Κατά το στάδιο αυτό διανέμεται έντυπο παρουσιολόγιο, στο οποίο αναγράφονται οι χρηματοδότες και οι διοργανωτές της εκπαίδευσης και περιλαμβάνονται οι απαραίτητες δηλώσεις περί προσωπικών δεδομένων, οι οποίες μπορούν επίσης να εξηγηθούν στους συμμετέχοντες προφορικά.
- **Προσδιορισμός βασικών κανόνων** – σε αυτό το στάδιο ο εκπαιδευτής μπορεί να παράσχει στους συμμετέχοντες πρακτικές πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τη διαδικασία, τη χρήση κινητών τηλεφώνων και οποιοδήποτε άλλο συναφές ζήτημα σε σχέση με την εκπαιδευτική διαδικασία. Στο στάδιο αυτό παρέχονται επίσης διευκρινίσεις σχετικά με την επιστροφή δαπανών, την παροχή βεβαιώσεων για επαγγελματικά ταξίδια, τις πιστωτικές μονάδες που λαμβάνουν οι συμμετέχοντες για την παρακολούθηση της εκπαίδευσης, εάν προβλέπονται, καθώς και άλλες συναφείς διαδικασίες.
- **Προκαταρκτική αξιολόγηση** – κατά το στάδιο αυτό, οι εκπαιδευόμενοι συμπληρώνουν σύντομο ερωτηματολόγιο σχεδιασμένο για να αξιολογηθεί το επίπεδο των γνώσεών τους σχετικά με τα ζητήματα που πρόκειται να εξεταστούν στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. Ο εκπαιδευτής μπορεί να χρησιμοποιήσει τις υπό κρίση ερωτήσεις ως έναυσμα διαλόγου σχετικά με τα βασικά ζητήματα που θα εξεταστούν. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσει κατανοήσει το γενικό επίπεδο γνώσης των συμμετεχόντων, τις ανάγκες τους και τα ενδιαφέροντά τους.
- **Επισκόπηση προγράμματος** – στο στάδιο αυτό παρουσιάζονται οι μαθησιακοί στόχοι και το ημερήσιο πρόγραμμα της εκπαίδευσης. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να θέσουν ερωτήσεις σχετικά με τη δομή και τον σχεδιασμό της εκπαίδευσης.

- **Διαλέξεις** – συνίσταται να είναι σύντομες (κατά προσέγγιση 15-20 λεπτά έκαστη). Κάθε διάλεξη μπορεί να συνοδεύεται από πρακτική ομαδική άσκηση με τη μορφή μελέτης περίπτωσης ή σεναρίου, προκειμένου να καταδειχθούν οι βασικές έννοιες που συζητήθηκαν στη διάλεξη.
- **Πρακτικές εργασίες** – μπορούν να πραγματοποιηθούν σε μικρές ομάδες και να λάβουν τη μορφή μελετών περιπτώσεων, σεναρίων κλ.π. Ιδιαίτερη σημασία οφείλει να δοθεί στη διαμόρφωση των ομάδων, είτε εκ των προτέρων είτε πριν από κάθε άσκηση, καθώς και να συνεκτιμηθεί η σκοπιμότητα της συμμετοχής προσώπων του ίδιου γραφείου/τόπου/επαγγέλματος στην ίδια ομάδα. Κάθε ομάδα ορίζει εκπρόσωπο, ο οποίος αναφέρει εν συντομία τα αποτελέσματα της ομαδικής συζήτησης ενώπιον της συνεδρίας ολομέλειας.
- **Επόμενες ημέρες** – εάν η εκπαίδευση διαρκέσει περισσότερο από μία ημέρα, κάθε ημέρα ξεκινά με ανακεφαλαίωση της προηγούμενης, πρόγραμμα της προσεχούς ημέρας και σύντομη υπενθύμιση των βασικών κανόνων.
- **Συμπεράσματα και ερωτήσεις-απαντήσεις** – στο στάδιο αυτό μπορούν να παρασχεθούν διευκρινίσεις σχετικά με ενδεχόμενες απορίες των εκπαιδευόμενων. Ο εκπαιδευτής μπορεί να ζητήσει από τους εκπαιδευόμενους να ανακαλέσουν τις αρχικές τους προσδοκίες σχετικά με την εκπαίδευση και να εξετάσουν τον βαθμό στον οποίο έχουν ικανοποιηθεί. Σε αυτό το σημείο μπορούν να διανεμηθούν και βεβαιώσεις, εάν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, να πιστοποιηθεί η παρουσία των συμμετεχόντων και οι πιστωτικές μονάδες που ενδεχομένως έλαβαν. Μπορούν επίσης να μοιραστούν έντυπα συγκατάθεσης για τη διανομή των στοιχείων επικοινωνίας συγκεκριμένων συμμετεχόντων στο σύνολο των εκπαιδευομένων, προς τον σκοπό της διευκόλυνσης περαιτέρω επαγγελματικών επαφών.
- **Εκ των υστέρων αξιολόγηση** – στο στάδιο αυτό οι εκπαιδευόμενοι συμπληρώνουν εκ νέου το ερωτηματολόγιο προκαταρκτικής αξιολόγησης. Συγκρίνοντας τα δύο ερωτηματολόγια διαπιστώνουν τι έμαθαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Μπορεί να ακολουθήσει συζήτηση σχετικά με τα συμπεράσματά τους, συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για μελλοντικές εκδηλώσεις.
- **Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης** – στο τέλος του προγράμματος οι εκπαιδευόμενοι συμπληρώνουν ερωτηματολόγιο σχετικά με την εν γένει μαθησιακή εμπειρία τους, τόσο από οργανωτικής απόψεως όσο και από απόψεως περιεχομένου. Αναζητούνται και πάλι προτάσεις, καθώς η έγγραφη διατύπωση μπορεί να ευνοεί την έκφραση της πραγματικής γνώμης των συμμετεχόντων.

4.3. Πρότυπος κατάλογος ελέγχου

Ο κατωτέρω πρότυπος κατάλογος ελέγχου εκπαιδευτικού προγράμματος καλύπτει τις τρεις θεματικές που συζητήθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και μπορεί να τροποποιηθεί και να προσαρμοστεί αναλόγως του

πλαισίου. Προορίζεται ως γενικό πρακτικό εργαλείο αξιοποιήσιμο από τους εκπαιδευτές κατά τον προγραμματισμό, την προετοιμασία και την παράδοση της εκπαίδευσης.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
Τίτλος εκπαίδευσης (σε όλες τις γλώσσες των συμμετεχόντων):	
Μέρος 1: Προγραμματισμός	
1. Ποια είναι η ομάδα-στόχος;	
2. Οι συμμετέχοντες στην εκπαίδευση προέρχονται από την ίδια χώρα; (Αν όχι, παρακαλώ πηγαίνετε στην ερώτηση 2α)	
2α. Από ποιές χώρες προέρχονται οι συμμετέχοντες;	
3. Πόσοι συμμετέχοντες αναμένονται στην εκπαίδευση; (παρακαλώ υποδείξτε εύρος)	
4. Ποιοι φορείς οργανώνουν/υποστηρίζουν/χρηματοδοτούν την εκπαίδευση;	
5. Ποιος έχει αναλάβει την πρακτική διοργάνωση της εκπαίδευσης;	
6. Ποιος διεξάγει την εκπαίδευση (εκπαιδευτές και προσωπικό υποστήριξης);	
7. Πώς επιλέγονται οι εκπαιδευτές;	
8. Ποιο είναι το επαγγελματικό υπόβαθρο των εκπαιδευτών;	
9. Οι εκπαιδευτές έχουν εμπειρία στην παροχή εκπαίδευσης;	
10. Έχει ο εκπαιδευτής συμμετάσχει σε παρόμοιο είδος εκπαίδευσης ή έχει παράσχει εκπαίδευση σε αντίστοιχο κοινό;	
11. Ποια είναι τα προβλεπόμενα μέτρα διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης (επικοινωνιακό σχέδιο μεταξύ διοργανωτών και εκπαιδευτών, συλλογή προφίλ των συμμετεχόντων κ.λπ.);	
12. Θα χρειαστεί βοηθός εκπαίδευσης; (Αν ναι, παρακαλώ πηγαίνετε στην ερώτηση 12α)	
12α. Πώς επιλέγεται ο βοηθός εκπαίδευσης;	
13. Ποια είναι η διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος;	
14. Ποια μέτρα θα ληφθούν προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διάρκεια είναι αντίστοιχη του περιεχομένου της εκπαίδευσης (χρόνος διαλέξεων και πρακτικών ασκήσεων, χρόνος που καταλείπεται για άτυπη επικοινωνία κ.λπ.);	
15. Πώς επιλέγονται οι συμμετέχοντες;	
16. Θα ανακοινωθεί η διεξαγωγή της εκπαίδευσης; (Αν ναι, παρακαλώ πηγαίνετε στην ερώτηση 16α)	
16α. Ποια μέσα προώθησης της εκπαίδευσης θα επιστρατευθούν;	
17. Ποια μέτρα αντιμετώπισης θα ληφθούν σε περίπτωση αποχωρήσεων τελευταίας στιγμής;	
18. Ποιο είναι το επαγγελματικό υπόβαθρο των επιλεγμένων συμμετεχόντων;	
19. Σε ποια χώρα διεξάγεται η εκπαίδευση;	
20. Σε ποιο χώρο επιλέγεται να διεξαχθεί η εκπαίδευση (για παράδειγμα, αίθουσα συνεδριάσεων σε ξενοδοχείο, αίθουσα διαλέξεων σε πανεπιστήμιο κ.λπ.);	
21. Ποια είναι η διάταξη των θέσεων στον επιλεγμένο χώρο (για παράδειγμα, ελεύθερες θέσεις, αίθουσα διαλέξεων κ.λπ.);	

22. Μπορούν να γίνει αναδιάταξη των θέσεων χωρίς σημαντικές δυσκολίες;	
23. Τι είδους υποδομές και εξοπλισμός παρέχονται στον επιλεγμένο χώρο (για παράδειγμα, οπτικοακουστικός εξοπλισμός, οθόνες, προβολείς, ασύρματο δίκτυο, διαδραστικοί πίνακες κ.λπ.);	
24. Θα χρειαστεί διερμηνεία; (Αν ναι, παρακαλώ πηγαίνετε στις ερωτήσεις 24α και 24β).	
24α. Θα παρέχεται ταυτόχρονη ή διαδοχική διερμηνεία;	
24β. Πώς θα επιλεγούν οι διερμηνείς;	
25. Θα διατεθούν στους συμμετέχοντες πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την εκπαίδευση (για παράδειγμα, τοποθεσία του χώρου διεξαγωγής, οδηγίες συμμετοχής, οδηγίες για επιστροφή δαπανών κ.λπ.);	
26. Οι συμμετέχοντες θα λάβουν ατομικά εκπαιδευτικά πακέτα; (Αν ναι, παρακαλώ πηγαίνετε στην ερώτηση 26α)	
26α. Τα ατομικά εκπαιδευτικά πακέτα θα περιέχουν: Ταμπελάκι με όνομα; Πρόγραμμα μαθημάτων/διαλέξεων; Πρόγραμμα σπουδών; Γλωσσάριο βασικών εννοιών και ορολογίας; Γραφική ύλη; Έντυπα συγκατάθεσης (σε περίπτωση εγγραφής ήχου/βίντεο, φωτογραφιών κ.λπ.); Λίστα με παραπομπές; Εάν τα εκπαιδευτικά πακέτα θα περιέχουν επιπλέον υλικό που δεν περιλαμβάνεται στα ανωτέρω, παρακαλείσθε να το αναφέρετε.	
27. Θα αποσταλεί εκπαιδευτικό υλικό στους συμμετέχοντες προ της διεξαγωγής της εκπαίδευσης;	
Μέρος 2: Προετοιμασία	
28. Ποιος προετοιμάζει το εκπαιδευτικό υλικό;	
29. Θα ελεγχθεί το εκπαιδευτικό υλικό; Αν ναι, από ποιον;	
30. Ποιοι είναι οι μαθησιακοί στόχοι;	
31. Ποια είναι τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα;	
32. Πώς θα αξιολογηθεί η επίτευξη των μαθησιακών στόχων;	
33. Πώς θα αξιολογηθεί η επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων;	
34. Ποιο είναι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα;	
35. Ποιες εκπαιδευτικές μέθοδοι θα χρησιμοποιηθούν;	
36. Θα χρησιμοποιηθεί κάποιο από τα παρακάτω εργαλεία: Ερωτηματολόγιο προκαταρκτικής αξιολόγησης; Διαφάνειες διαλέξεων; Μελέτες περίπτωσης; Σενάρια; Ερωτηματολόγιο εκ των υστέρων αξιολόγησης; Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης της εκπαίδευσης; Σε περίπτωση χρησιμοποίησης εκπαιδευτικών εργαλείων που δεν αναφέρονται παραπάνω, παρακαλείσθε να τα αναφέρετε.	
37. Το εκπαιδευτικό υλικό θα διανεμηθεί στους συμμετέχοντες κατόπιν της ολοκλήρωσης του προγράμματος (π.χ. διαφάνειες διαλέξεων κ.λπ.);	

Μέρος 3: Διεξαγωγή	
38. Πόσος χρόνος θα διατεθεί για διαλέξεις;	
39. Πόσος χρόνος θα διατεθεί για πρακτικές ασκήσεις;	
40. Ποιες πρακτικές ασκήσεις θα επιλεγούν;	
41. Ποια μέτρα θα ληφθούν για να διασφαλιστεί ότι τα μαθήματα ικανοποιούν τις ανάγκες και προσδοκίες των συμμετεχόντων (για παράδειγμα, προσδιορισμός προσδοκιών των συμμετεχόντων, απολογισμός με τους συμμετέχοντες μετά από κάθε συνεδρία/ημέρα);	
42. Ποια μέτρα θα ληφθούν για να διασφαλιστεί η ενεργός συμμετοχή και προσοχή των συμμετεχόντων (για παράδειγμα, συνεδρίες ενεργοποίησης, επαρκής χρόνος διαλείμματος);	
43. Πώς παρακολουθούνται και αξιολογούνται οι επιδόσεις των συμμετεχόντων;	
44. Πώς θα αξιολογηθεί η συνολική εμπειρία των συμμετεχόντων;	

4.4. Εκπαιδευτικές μέθοδοι²

Στο πλαίσιο της νομικής εκπαίδευσης θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν οι ακόλουθες μέθοδοι: καταιγισμός ιδεών, ασκήσεις γνωριμίας, παρουσιάσεις, εναλλαγή ανάμεσα σε διαλέξεις και ομαδικές εργασίες, δομημένη συζήτηση, μελέτες περίπτωσης, ανατροφοδότηση και απολογισμός.

4.4.1. Καταιγισμός ιδεών

Ο καταιγισμός ιδεών μπορεί να χρησιμοποιηθεί όταν μια ομάδα επαγγελματιών χρειάζεται να αναπτύξει ιδέες σε σχέση με συγκεκριμένο ζήτημα. Το κύριο πλεονέκτημά του είναι ότι οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν ενεργά από την αρχή της εκπαιδευτικής συνεδρίας. Οι συμμετέχοντες ενθαρρύνονται να σκεφτούν ελεύθερα και να αφήσουν τη σκέψη τους να κινηθεί σε νέα μονοπάτια, εντός πλαισίου που τους βοηθά να ξεπεράσουν τυχόν αναστολές. Καλούνται να εξεύρουν ιδέες και λύσεις σε απαιτητικά προβλήματα και εκφράζουν τις ιδέες τους αυθόρμητα, τη στιγμή που τις σκέφτονται. Όλες οι ιδέες σημειώνονται στον πίνακα από τον εκπαιδευτή και δεν σχολιάζονται. Μόνο μετά από την ολοκλήρωση της καταγραφής των ιδεών και αφού γίνει μια βασική ανάλυση και κατηγοριοποίηση ακολουθεί συζήτηση σε σχέση με την καταλληλότητά τους.

4.4.2. Ασκήσεις γνωριμίας

Πρόκειται για σύντομες ασκήσεις, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αρχή της εκδήλωσης, προκειμένου οι συμμετέχοντες να γνωριστούν μεταξύ τους, πριν από την έναρξη

² Πηγή: Εγχειρίδιο για τη μεθοδολογία εκπαίδευσης δικαστικών στην Ευρώπη, 2016, διαθ. σε: <http://www.ejtn.eu/News/The-EJTN-Handbook-on-Judicial-Training-Methodology-now-available-in-23-languages/>

του κυρίως μέρους της εκπαίδευσης. Οι εν λόγω ασκήσεις διευκολύνουν επίσης τον εκπαιδευτή να αξιολογήσει τη συμπεριφορά των μελών της ομάδας συμμετεχόντων. Μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν προκειμένου να χωριστούν οι συμμετέχοντες που ήδη γνωρίζονται μεταξύ τους και να ενθαρρυνθεί η αλληλεπίδραση.

- Αξιοποίηση προσωπικού ή επαγγελματικού υποβάθρου συμμετεχόντων.
- Δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της εκπαίδευσης.
- Σχετίζονται με τους συμμετέχοντες.

Παραδείγματα:

Τυπικές ερωτήσεις που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να ανταλλάξουν πληροφορίες σχετικά με επαγγελματικά και προσωπικά ενδιαφέροντα, χόμπι κ.λπ.

- **Σιωπηλή Ταυτοποίηση:** Δίνεται σε κάθε άτομο ένα κομμάτι χαρτί με την οδηγία να γράψουν λέξεις ή να ζωγραφίσουν εικόνες που περιγράφουν τον εαυτό τους, χωρίς να μιλάνε. Έπειτα, πρέπει να κολλήσουν το χαρτί στο στήθος τους, να περπατήσουν στον χώρο και να δουν ο ένας τον άλλον. Τα χαρτιά μαζεύονται, ανακατεύονται και οι συμμετέχοντες προσπαθούν να βρουν σε ποιον ανήκει το κάθε χαρτί.

- **Γνωριμία σε ζευγάρια:** Ζητείται από τους συμμετέχοντες να κινηθούν μέσα στο δωμάτιο και να βρουν κάποιον που δεν γνωρίζουν ή που γνωρίζουν λιγότερο σε σχέση με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες. Όταν όλοι σχηματίσει ζευγάρια, ο συντονιστής ανακοινώνει ένα θέμα συζήτησης ανάμεσα στα ζευγάρια και τον χρόνο που διαθέτουν.

- **Ποιος είναι;** Τα άτομα σημειώνουν κάτι για τον εαυτό τους, που θεωρούν ότι δε γνωρίζει κανείς. Ο συντονιστής διαβάζει τις φράσεις και οι υπόλοιποι πρέπει να μαντέψουν σε ποιο πρόσωπο αντιστοιχεί κάθε φράση. Οι αποκαλύψεις που κάνουν οι συμμετέχοντες για τον εαυτό τους έχουν ενδιαφέρον.

- **Κοινό έδαφος:** Σε μικρές ομάδες, οι συμμετέχοντες βρίσκουν έξι πράγματα που έχουν κοινά και τα μοιράζονται με την υπόλοιπη ομάδα.

4.4.3. Παρουσιάσεις

Οι παρουσιάσεις σε συνδυασμό με τις ομαδικές εργασίες είναι δύο εκπαιδευτικές μέθοδοι που διευκολύνουν την απόκτηση νέων γνώσεων στο πλαίσιο της νομικής εκπαίδευσης. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή αποτελεί σημαντικό παράγοντα που εξασφαλίζει την επιτυχία στη μάθηση, συνιστάται να παρέχεται επαρκής χρόνος για ομαδικές ή ατομικές συζητήσεις αμέσως μετά τις παρουσιάσεις, ώστε να καταστεί δυνατή η αποσαφήνιση ενδεχόμενων αμφιβολιών ή συγχύσεων, αλλά και για να αποφευχθεί ο κίνδυνος της απλής διδαχής, ήτοι της τροφοδότησης έτοιμων πληροφοριών.

Σε ποιες περιπτώσεις ενδείκνυται η χρήση παρουσιάσεων;

Οι παρουσιάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε διάφορες καταστάσεις και για διάφορους σκοπούς:

- Παρουσίαση επαγγελματία προκειμένου να αναδειχθούν πρακτικά ζητήματα.

- Παρουσιάσεις από περισσότερους ομιλητές προς τον σκοπό της συγκριτικής ή διεπιστημονικής προσέγγισης του υπό κρίση ζητήματος.
- Σύντομες παρουσιάσεις από ομάδες σχετικά με τις ζητήματα που τους έχουν ανατεθεί, προκειμένου να αναδειχθούν αντικρουόμενες απόψεις και καινοτόμες προσεγγίσεις.

Ο σκοπός των παρουσιάσεων δεν εξαντλείται στην παράθεση του περιεχομένου τους, αλλά στην ενθάρρυνση διαλόγου και ανταλλαγής σχετικά με ζητήματα επί των οποίων απαιτείται να παρασχεθούν πληροφορίες.

Ανάμεσα στις βασικές προκλήσεις συγκαταλέγονται οι εξής:

- Η μέγιστη διάρκεια προσοχής του ακροατηρίου είναι 20 έως 30 λεπτά.
- Οι διαφορετικοί τρόποι εκμάθησης του κοινού ενδέχεται να επηρεάσουν τη μεταβίβαση των πληροφοριών.
- Η επαφή με το ακροατήριο απαιτεί την κατάλληλη γλώσσα και γλώσσα σώματος.
- Η δομή της παρουσίασης.
- Η σχεδίαση του οπτικού υλικού και των διαφανειών PowerPoint με τις κατάλληλες προδιαγραφές.

Στάδιο προετοιμασίας: συμβουλές για τον εκπαιδευτή. Όσο σύντομη και αν είναι η παρουσίαση, θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στο ακροατήριο. Είναι σημαντικό να αντιληφθεί τι ενδιαφέρει το κοινό και/ή τι περιμένει από τον εκπαιδευτή. Η σύνθεση του κοινού θα καθορίσει και το βαθμό επιστημότητας της παρουσίασης.

Επικοινωνήστε με σαφήνεια και λογική δομή. Πρέπει να υπάρχουν:

1. Εισαγωγή

Στην εισαγωγή, το κοινό ενημερώνεται σχετικά με το αντικείμενο της παρουσίασης.

2. Κυρίως θέμα

Στον σημείο αυτό η παρουσίαση διαιρείται σε επιμέρους θέματα, που έχουν λογική συνοχή μεταξύ τους.

3. Συμπέρασμα

Το συμπέρασμα εξαρτάται από τον σκοπό της παρουσίασης. Εάν είναι περιγραφική, αρκεί μια περίληψη των κύριων σημείων. Εάν, από την άλλη πλευρά, ο εκπαιδευτής διατυπώνει συγκεκριμένο επιχείρημα συνίσταται να αναδιατυπωθεί το βασικό επιχείρημα ή να απαντηθεί το ερώτημα που τέθηκε στην αρχή της παρουσίασης. Η δομή πρέπει να γνωστοποιείται στο κοινό.

Τα μηνύματα μεταφέρονται μέσω της **κατάλληλης επιλογής λέξεων και τρόπου ομιλίας**. Ο εκπαιδευτής μπορεί να πει, για παράδειγμα, «Το πρώτο πράγμα που θέλω να πω είναι [...]», «Σε αυτή την ενότητα θα μιλήσω για [...]», «Συμπερασματικά [...]». Ομοίως, οι παύσεις μεταξύ των θεμάτων ή οι χειρονομίες, όπως η αρίθμηση των θεμάτων που εξετάζονται με τα δάχτυλα, βοηθούν να δοθεί έμφαση.

Ο **σωστός συγχρονισμός** είναι πολύ σημαντικός, επειδή η ομιλία αναμένεται να διαρκέσει για συγκεκριμένο χρόνο - όχι περισσότερο ούτε λιγότερο. Στην πραγματικότητα,

συνίσταται να προετοιμαστεί παρουσίαση λίγο μικρότερης διάρκειας από την προβλεπόμενη, καθώς είναι πολύ πιθανό κατά την διεξαγωγή της παρουσίασης ο ομιλητής να αυτοσχεδιάσει ή να αποκλίνει από την ομιλία που έχει προετοιμάσει.

Στάδιο Παράδοσης: συμβουλές για τον εκπαιδευτή.

- Σκεφτείτε τον τρόπο παράδοσης που θα ακολουθήσετε: Τι είδους εργαλεία θα χρησιμοποιείτε; Ποια οπτικά βοηθήματα μπορεί να είναι χρήσιμα; Θα κάθεστε ή θα στέκεστε όρθιος; Τι είδους χειρονομίες πρέπει να χρησιμοποιεί ένας εκπαιδευτής;
- Εξετάστε την ταχύτητα, την ένταση, την έκφραση και τον τόνο της φωνής.
- Η διατήρηση σωστής ταχύτητας ομιλίας δεν είναι σημαντική μόνο για να εξασφαλίσετε ότι δεν θα ξεπεραστεί η προβλεπόμενη χρονική διάρκεια. Αν μιλάτε πολύ γρήγορα, το κοινό δεν θα είναι σε θέση να σας ακολουθήσει. Εάν είστε πολύ αργοί, είναι πιθανό να τους κουράσετε. Ωστόσο, η κατάλληλη ταχύτητα ποικίλλει. Εξαρτάται, για παράδειγμα, από το εάν οι ακροατές σκοπεύουν να κρατήσουν σημειώσεις ή εάν η παρουσίαση γίνεται στη μητρική τους γλώσσα, καθώς και από την εξοικείωσή τους με το αντικείμενο της παρουσίασης ή την πολυπλοκότητά του.
- Η κατάλληλη ένταση φωνής ποικίλει ανάλογα με το μέγεθος και την ακουστική του χώρου. Συνίσταται να ρωτάτε το κοινό εάν μπορεί να σας ακούσει. Αν δεν μπορείτε να ακουστείτε χωρίς να φωνάζετε, ζητήστε να χρησιμοποιήσετε ένα μικρόφωνο, αλλιώς η φωνή σας θα ακούγεται αλλοιωμένη.
- Επίσης, να έχετε επίγνωση του τόνου της φωνής σας. Όταν ένας ομιλητής κάνει παρουσίαση (ιδιαίτερα αν διαβάζει ένα κείμενο), συχνά ακούγεται πολύ πιο μονότονος (και ως εκ τούτου πιο βαρετός) από ότι όταν κάνει καθημερινή συζήτηση. Προκειμένου να διατηρήσετε την προσοχή του κοινού, απαιτείται να χρησιμοποιείτε πιο ζωηρό τόνο και να εναλλάσσετε τον τόνο της φωνής σας συχνότερα από ότι συνήθως.

Κατάλογος δεξιοτήτων καλού παρουσιαστή:

- Μπορεί ο ομιλητής να ακουστεί στο πίσω μέρος του δωματίου;
- Χρησιμοποιεί διαρκώς οπτική επαφή για να εμπλέκει το ακροατήριο;
- Χρησιμοποιούνται σωστά τα οπτικοακουστικά βοηθήματα;
- Είναι το υλικό που γράφεται σε μαυροπίνακες ή πίνακες ή προβάλλεται σε βίντεο ορατό από όλα τα σημεία του δωματίου;
- Ο εκπαιδευτής κάνει προσήκουσα χρήση του υλικού που διανέμεται;
- Η φωνή, η οπτική επαφή, η χρήση τεχνικού εξοπλισμού και το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να προετοιμάζονται εκ των προτέρων και συνίσταται ακόμη και να γίνεται εξάσκηση πριν από την παρουσίαση.

4.4.4. Εναλλαγή διαλέξεων και ομαδικών εργασιών

Οι διαλέξεις είναι χρήσιμες όταν μέσω αυτών παρέχονται νέες πληροφορίες στο ακροατήριο. Ωστόσο, η μάθηση επιτυγχάνεται με την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη μαθησιακή διαδικασία. Μια τεχνική που αποδίδει αποτελέσματα είναι

η εναλλαγή ανάμεσα σε διάλεξη, με τη χρήση ή χωρίς διαφανειών PowerPoint, και σε εργασίες ανά ζευγάρια ή σε ομάδες.

Διαλέξεις

Περιγραφή της μεθόδου. Οι διαλέξεις είναι δομημένες παρουσιάσεις που στοχεύουν στη μεταβίβαση γνώσης. Οι διαλέξεις, ως άμεση μέθοδος εκπαίδευσης, αντιπροσωπεύουν ένα αξιόλογο και αποδοτικό μέσο για την επεξήγηση ιδεών και θεωριών μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα. Συνίσταται να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με μία ή περισσότερες άλλες εκπαιδευτικές μεθόδους.

Το πλεονέκτημά τους συνίσταται στο ότι θα μπορούσαν να αποδειχθούν πολύ χρήσιμες σε περιπτώσεις μεγάλων ομάδων και σε συνδυασμό με άλλες τεχνικές, καταλληλότερες για πρακτική εκπαίδευση. Ο ομιλητής ελέγχει ολόκληρη τη διαδικασία προκειμένου να μεταφερθούν συγκεκριμένες γνώσεις στο κοινό, χωρίς αυτό να αποκλείει μια παρουσίαση με πειθώ, στο πλαίσιο της οποίας ενθαρρύνεται η εμπλοκή του ακροατηρίου.

Αυτή η μέθοδος μπορεί να έχει ορισμένα **μειονεκτήματα** όταν δεν εφαρμόζεται σωστά. Σε αυτά συγκαταλέγεται η μονόπλευρη επικοινωνία, ο παθητικός ρόλος των συμμετεχόντων, το χαμηλό επίπεδο απορρόφησης και, ως αποτέλεσμα, η τεχνητή αφομοίωση της γνώσης.

4.4.5. Ομαδική εργασία

Στο πλαίσιο της ομαδικής εργασίας μπορεί να ζητηθεί από δύο ή τρία άτομα να συζητήσουν ένα συγκεκριμένο θέμα και στη συνέχεια να μεταφέρουν τα αποτελέσματα της συζήτησης σε μια μεγαλύτερη ομάδα ατόμων. Συνήθως αρκεί να ζητήσετε από τους συμμετέχοντες να συζητήσουν το θέμα με το άτομο που βρίσκεται δίπλα τους. Σε μικρές ομάδες πρέπει να ανατίθεται σαφές θέμα και να διατίθεται λίγος χρόνος για συζήτηση. Είναι αποτελεσματική μέθοδος στα πρώιμα στάδια του εκπαιδευτικού μαθήματος όταν οι συμμετέχοντες ίσως ακόμα νιώθουν άβολα να μιλήσουν με τους συναδέλφους τους.

Μετά τη συζήτηση μπορεί να ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να παρουσιάσουν τα αποτελέσματά της σε ολόκληρη την ομάδα, έτσι ώστε να γίνει ανταλλαγή απόψεων και όπου χρειάζεται να καταγραφούν σε πίνακα. Οι οδηγίες είναι πολύ σημαντικές, καθώς κατευθύνουν τις συζητήσεις. Αν είναι ασαφείς, μπορεί να προκληθεί σύγχυση, έλλειψη συγκέντρωσης ή ενδιαφέροντος και εν τέλει αίσθημα ανίας.

Συνίσταται οι διαλέξεις να έχουν συμπληρωματικό ρόλο σε σχέση με τις ομαδικές δραστηριότητες και όχι το αντίστροφο. Μια μελέτη περίπτωσης, μια προσομοίωση, ένα παιχνίδι ρόλων ή συζητήσεις σχετικά με διάφορα ζητήματα μπορούν να διεξαχθούν μέσω εργασίας σε μικρές ομάδες.

Πλεονεκτήματα. Οι συμμετέχοντες αξιολογούν τις συζητήσεις σε μικρές ομάδες εποικοδομητικές όταν:

- Έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν.
- Έχουν σαφή εικόνα του σκοπού της συζήτησης και είναι προετοιμασμένοι.
- Η ατμόσφαιρα είναι φιλική και η ψυχολογία τους είναι καλή.

- Έχουν καλή καθοδήγηση.
- Αισθάνονται ότι μαθαίνουν κάτι ουσιαστικό.

Θα μπορούσαν επίσης να αναφερθούν ορισμένα **μειονεκτήματα** της ομαδικής εργασίας:

- Τα άτομα ξέρουν πώς να μιλούν σε άλλους, αλλά όχι με τους άλλους – κάποιοι μιλούν πάρα πολύ, άλλοι πολύ λίγο. Οι εκπαιδευόμενοι κυριαρχούν τη συζήτηση ή αφήνουν να κυριαρχήσουν άλλοι, βγαίνουν εκτός θέματος, συζητούν γύρω από το θέμα και όχι επί του θέματος, επαναλαμβάνονται.
- Οι ομάδες μπορεί να απορρίπτουν ορισμένες ιδέες και να αποδέχονται άλλες χωρίς να παρέχουν λογικά επιχειρήματα.
- Οι ομάδες μπορεί να γίνουν προσωποκεντρικές και να μην προσανατολίζονται στο κρίσιμο θέμα.
- Μπορεί να ανατίθενται στην ομάδα πολλές εργασίες σε σχέση με τον χρόνο που διατίθεται.
- Ο αρχηγός της ομάδας μπορεί να μην είναι επαρκώς προετοιμασμένος ή να μην έχει αντιληφθεί σωστά το ρόλο του – μπορεί να νιώσει ότι η εξουσία που συνδέεται με τον ρόλο του τον κυριεύει.

Συμβουλές για τον εκπαιδευτή. Ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες σχετικά με την ομαδική εργασία, είναι να υπάρχει σωστή διάταξη των καθισμάτων. Είναι απαραίτητο να οργανωθούν τα καθίσματα και ο εξοπλισμός σύμφωνα με τις ανάγκες της εκμάθησης. Αυτό μπορεί να μην είναι πάντα σε συμφωνία με την υπάρχουσα διαρρύθμιση του χώρου. Η διάταξη των θέσεων προσδιορίζει τη σχέση μεταξύ του εκπαιδευτή και των εκπαιδευόμενων, καθώς και μεταξύ των ίδιων των εκπαιδευομένων.

4.4.6. Δομημένη συζήτηση

Πρόκειται για μέθοδο επίσημης παρουσίασης ενός επιχειρήματος με δομημένο τρόπο. Αν και η λογική συνοχή, η εμπειριστατωμένη παρουσίαση των πραγματικών περιστατικών και η μέχρι ενός βαθμού απεύθυνση συναισθηματικής έκκλησης στο ακροατήριο είναι στοιχεία της συζήτησης, η υπερίσχυση του ενός μέρους έναντι του άλλου συνήθως καθορίζεται από την παρουσίαση του καλύτερου περιεχομένου και/ή πλαισίου. Το αποτέλεσμα μιας δομημένης συζήτησης μπορεί να προσδιοριστεί με βάση το κριτήριο της ομοφωνίας ή τυπικού τρόπου επίτευξης συμφωνίας και όχι με βάση τα πραγματικά περιστατικά.

Σε αντίθεση με τις διαλέξεις, στη συζήτηση χρησιμοποιούνται υποθετικά ερωτήματα, τα οποία οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να απαντήσουν, διαμορφώνοντας κρίση μέσω συλλογιστικής διαδικασίας. Στόχοι είναι η ενίσχυση της σκέψης και της συλλογιστικής. Δεν υπάρχει μία σωστή απάντηση για τον εκπαιδευτή. Το υποθετικό ερώτημα χρησιμεύει μόνο ως μηχανισμός για τη διαμόρφωση μιας συλλογιστικής που καταλήγει σε ένα συμπέρασμα. Στο τέλος κάθε επιτυχούς συζήτησης, κάθε συμμετέχων υιοθετεί μια θέση επί του ζητήματος (είτε αυτοβούλως είτε με βάση τις οδηγίες που έλαβε).

Παράδειγμα. Οι συζητήσεις μπορούν να οργανώνονται με διάφορους τρόπους.

Οι συμμετέχοντες σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα – αρχικής ή συνεχιζόμενης εκπαίδευσης – καλούνται να αναλάβουν τους ρόλους δικαστών, δικηγόρων ή εισαγγελέων.

Στη συνέχεια συμμετέχουν σε μια δομημένη συζήτηση επί ζητημάτων σημασίας, υπό το πρίσμα των παραπάνω τριών οπτικών.

Οι συζητήσεις μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν ως εκπαιδευτικό μέσο σχετικά με την ανάπτυξη επιχειρηματολογίας και ορθής συλλογιστικής στο πλαίσιο αρχικής εκπαίδευσης. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε δύο ομάδες συζητητών που θα επινοήσουν επιχειρήματα υπέρ και κατά και μέσω λογικής συνέπειας και εμπεριστατωμένης ακρίβειας, θα πλαισιώσουν μια άποψη. Η συζήτηση είναι διδακτικά σημαντική εάν ο εκπαιδευτής εξετάσει διαμόρφωση της ιδέας και το λογικό κίνητρο στη διαδικασία του συλλογισμού.

4.4.7. Μελέτες περίπτωσης

Είναι εύκολο να δημιουργηθεί σύγχυση ανάμεσα στη μέθοδο της μελέτης περίπτωσης και στη μέθοδο της υπόθεσης, ιδίως όσον αφορά στη νομική εκπαίδευση. Η μέθοδος της υπόθεσης στη νομική εκπαίδευση επινοήθηκε από τον Christopher Columbus Langdell, Πρύτανη της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ από το 1870 έως το 1895. Ο Langdell επινόησε έναν τρόπο για να συστηματοποιήσει και να απλοποιήσει τη νομική εκπαίδευση, εστιάζοντας σε προηγούμενη νομολογία που εδραζόταν σε αρχές ή διδαχές που διέπουν ειδικότερους κλάδους του δικαίου. Για το σκοπό αυτό, ο Langdell έγραψε το πρώτο του εγχειρίδιο με τίτλο «Επιλεγμένες Υποθέσεις από το Δίκαιο των Συμβάσεων», μια συλλογή από υποθέσεις που καταδεικνυαν την τρέχουσα κατάσταση και τις ισχύουσες τάσεις στο δίκαιο των συμβάσεων. Οι μαθητές διάβαζαν τις υποθέσεις και προετοιμάζονταν να τις αναλύσουν στην τάξη κατά τη διάρκεια συνεδριών ερωτήσεων – απαντήσεων με τη Σωκρατική μέθοδο.

Στην περίπτωση των μελετών περίπτωσης συνήθως δεν υπάρχουν ξεκάθαρες απαντήσεις. Σκοπός τους είναι να εγείρουν ερωτήματα και να ωθήσουν τους συμμετέχοντες να καταλήξουν στην επιθυμητή λύση μέσω της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Η επεξεργασία μιας μελέτης περίπτωσης μπορεί να ολοκληρωθεί σε μία συνεδρία ή να εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσης.

Οι μελέτες περίπτωσης παρέχουν στους αναγνώστες μια γενική εικόνα του βασικού ζητήματος, το υπόβαθρο της υπόθεσης, των εμπλεκόμενων ατόμων και τα γεγονότα που οδήγησαν στο πρόβλημα ή την απόφαση που παρουσιάζεται. Οι μελέτες χρησιμοποιούνται για την επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων και – όπως και στην πραγματική ζωή – σπάνια υπάρχουν ξεκάθαρες απαντήσεις σχετικά με τα διλήμματα που θέτουν. Εν προκειμένω, η μέθοδος της μελέτης περίπτωσης περιλαμβάνει την παρουσίαση ενός συγκεκριμένου περιστατικού ή σεναρίου, με σχετικές πληροφορίες υποβάθρου, το οποίο αναλύεται λεπτομερώς με στόχο την επίλυση του ζητήματος που τίθεται. Παρέχει την ευκαιρία να γίνουν κατανοητές και να εφαρμοστούν αρχές, κανόνες και νόμοι σε σχέση με ένα πραγματικό ή φανταστικό σενάριο.

Αρχιτεκτονική μελέτης περίπτωσης. Οι μελέτες περίπτωσης είναι πιο αποτελεσματικές όταν χρησιμοποιούνται σε μικρές ομάδες. Στην περίπτωση αυτή οι συμμετέχοντες, οι οποίοι συνήθως εργάζονται μόνοι τους ή σπανιότερα με άλλον δικαστή, μπορούν να μάθουν ο ένας από τις εμπειρίες και τις αναλυτικές προσεγγίσεις του άλλου και με τον τρόπο αυτό να αναστοχαστούν σχετικά την προσωπική τους προσέγγιση. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν με μεγαλύτερες ομάδες.

Θέματα που μπορούν να καλυφθούν. Με τις μελέτες περίπτωσης μπορεί να καλυφθεί ένα ευρύ φάσμα θεμάτων: ουσιαστικό δίκαιο, ζητήματα διαδικασίας και

αποδείξεως, χειρισμός υποθέσεων, διαχείριση συμπεριφορών, δίκαιη μεταχείριση ή συνδυασμός των ανωτέρω. Μπορούν να λάβουν τη μορφή σύντομου υποθετικού σεναρίου, προβλήματος, παιχνιδιού ρόλων ή να αξιοποιηθεί άλλο υλικό, όπως έγγραφα που θα αξιοποιούνταν στο πλαίσιο ακροαματικής διαδικασίας.

Συμβουλές για τον εκπαιδευτή. Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτής να σχεδιάζει το περιεχόμενο των μελετών περίπτωσης σε συνάρτηση με την επίτευξη σαφώς καθορισμένων στόχων και μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η μη ρεαλιστική ατμόσφαιρα και η έλλειψη λεπτομερειών υποβάθρου μπορεί να οδηγήσουν σε μη πρακτικές αποφάσεις.

4.4.8. Επίλυση προβλημάτων: τα επτά βήματα της ανάλυσης προβλήματος

Η επίλυση προβλημάτων μπορεί να έχει προγραμματισθεί εκ των προτέρων ως εκπαιδευτική μέθοδος ή μπορεί να συνιστά αυθόρμητη αντίδραση ή να λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο συζήτησης που διεξάγεται γύρω από ένα σχετικό ζήτημα.

Αυτή η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό προβλημάτων, την ανάλυσή τους και τον προσδιορισμό των κατάλληλων τρόπων επίλυσης. Ο τρόπος προσέγγισης διαφέρει από πρόβλημα σε πρόβλημα. Θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε ομάδες εργασίας ή στο πλαίσιο μιας ανεπίσημης συζήτησης.

Με την **προσέγγιση των επτά βημάτων** για την ανάλυση ενός προβλήματος ή μιας υπόθεσης, η όλη διαδικασία καθίσταται ευχερέστερη και ενισχύονται τα μαθησιακά οφέλη.

1. **Διαβάστε την υπόθεση καλά.** Για να καταλάβετε πλήρως τι συμβαίνει σε μια υπόθεση, είναι απαραίτητο να διαβάσετε την υπόθεση προσεκτικά και διεξοδικά. Βοηθάει να κρατάτε σημειώσεις.

2. **Εντοπίστε το βασικό θέμα.** Πολλές υποθέσεις θα περιλαμβάνουν διάφορα ζητήματα ή προβλήματα. Προσδιορίστε τα σημαντικότερα προβλήματα και διακρίνετε τα από τα λιγότερο σημαντικά ζητήματα.

3. **Λειτουργικοί τομείς.** Αφού εντοπίσετε το μείζον ζήτημα, εξετάστε τα συναφή προβλήματα στους επιμέρους λειτουργικούς τομείς (π.χ. νόμος, πρακτική, προϋπολογισμός και προσωπικό κ.ο.κ.). Η διαδικασία αυτή ενδέχεται να αναδείξει βαθιά ριζωμένα προβλήματα που ανάγονται στην διοικητική διαχείριση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

4. **Προσδιορισμός νομικού πλαισίου:** κρίσιμος νόμος, κανόνες κ.λ.π.

5. **Εντοπίστε τους περιορισμούς.** Οι περιορισμοί μπορούν να περιορίσουν τις διαθέσιμες λύσεις σε σχέση με το πρόβλημα.

6. **Προσδιορίστε όλες τις σχετικές εναλλακτικές λύσεις.** Ο κατάλογος θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις σχετικές εναλλακτικές λύσεις που θα μπορούσαν να επιλύσουν το πρόβλημα ή τα προβλήματα που εντοπίστηκαν στο βήμα 2.

7. **Επιλέξτε την καλύτερη εναλλακτική λύση.** Αξιολογήστε κάθε εναλλακτική λύση υπό το πρίσμα των διαθέσιμων πληροφοριών. Εάν έχετε διεξάγει προσεκτικά τα προηγούμενα πέντε βήματα, η κατάλληλη λύση θα είναι εμφανής.

4.4.9. Ανατροφοδότηση

Η ανατροφοδότηση είναι καθοριστικής σημασίας, όταν χρησιμοποιούνται μέθοδοι και τεχνικές εκπαίδευσης που συνεπάγονται ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων στη μαθησιακή διαδικασία.

Η ανατροφοδότηση συνιστά ουσιώδες τμήμα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Βοηθάει τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν τις δυνατότητές τους κατά τα επιμέρους στάδια της εκπαίδευσης, να συνειδητοποιήσουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους και να προσδιορίσουν τα βήματα για τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους.

Η ανατροφοδότηση μπορεί να είναι ανεπίσημη, όπως καθημερινές συναντήσεις μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων, μεταξύ εκπαιδευόμενων ή μεταξύ συναδέλφων. Μπορεί επίσης να είναι επίσημη, με τη μορφή γραπτής αξιολόγησης.

Η ανατροφοδότηση πρέπει να είναι:

➤ **Εποικοδομητική**

Επικεντρώνεται στην πληροφορία και στο υπό κρίση ζήτημα και βασίζεται σε παρατηρήσεις. Περιλαμβάνει τα θετικά και τα αρνητικά σημεία προκειμένου να παρασχεθούν ολοκληρωμένες συμβουλές προς τον σκοπό της βελτίωσης.

➤ **Αντικειμενική**

Βασίζεται σε μετρήσιμα γεγονότα που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παρατήρησης.

➤ **Συγκεκριμένη**

Σχετίζεται με πραγματική συμπεριφορά. Ο εκπαιδευτής δεν συνδέεται με αφαιρετικές έννοιες. Η συμπεριφορά που παρατηρείται δεν είναι θέμα υποκειμενικής ερμηνείας.

➤ **Ειδική**

Επισημαίνει τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες, παρέχοντας συγκεκριμένα παραδείγματα και επεξηγήσεις.

➤ **Έγκαιρη**

Χορηγείται αμέσως ή μετά από συμφωνημένο χρονικό διάστημα.

Η ανατροφοδότηση πρέπει πάντα να διεξάγεται σε πλαίσιο αμφίδρομης επικοινωνίας.

Ο εκπαιδευόμενος είναι ο βασικός φορέας ανατροφοδότησης. Αφήστε τους εκπαιδευόμενους να πουν αν είναι ικανοποιημένοι ή όχι, τι ήταν σημαντικό γι' αυτούς, τι

αντλαμβάνονται ως πρόκληση στην εφαρμογή αυτών που έμαθαν και πώς αισθάνθηκαν κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού ρόλων (προσομοίωση δικαστηρίου). Θα πρέπει επίσης να υπάρχει χρόνος για ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτές.

4.4.10. Απολογισμός

Κάθε διαδικασία στην οποία εμπεριέχεται ομαδική εργασία οφείλει να ολοκληρώνεται με τη διενέργεια απολογισμού. Ο εκπαιδευτής παρέχει σε κάθε ομάδα την ευκαιρία να μοιραστεί τις παρατηρήσεις της με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες και στη συνέχεια δίνει μια καταληκτική ομιλία.

Υπάρχουν δύο σημαντικά βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για να διασφαλιστεί ότι ο απολογισμός επιτυγχάνει τον σκοπό του:

Πρόκειται για σημαντική πτυχή της ομαδικής εργασίας: ο απολογισμός επιτρέπει την ανασκόπηση της δραστηριότητας, τον προσδιορισμό διαφορετικών απόψεων και παρέχει μια ευκαιρία για ανταλλαγή ιδεών. Είναι σημαντικό η παρουσίαση των απόψεων κάθε ομάδας να αντικατοπτρίζει τις απόψεις της ομάδας και όχι τις προσωπικές απόψεις του εκάστοτε εκπροσώπου της. Συνιστάται η χρήση επιδαπέδιου πίνακα παρουσίασης κατά τη διάρκεια των ομαδικών συζητήσεων.

Οι ομάδες πρέπει να γνωρίζουν εκ των προτέρων ότι θα ακολουθήσει συνεδρία ανατροφοδότησης σε ολομέλεια και ότι κάθε ομάδα πρέπει να ορίσει έναν «εισηγητή», ο οποίος θα παρουσιάσει τα συμπεράσματα της ομάδας σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο.

Με την ολοκλήρωση της παρουσίασης, ο εκπαιδευτής που συντονίζει τη συνεδρία ολομέλειας ενθαρρύνει τον διάλογο και την κριτική σκέψη σχετικά με τη συνοχή των απόψεων που εκφράστηκαν και την ποιότητα των αποδεικτικών στοιχείων.

Καθοριστικής σημασίας είναι ωστόσο η προσήκουσα χρήση των εκπαιδευτικών μεθόδων ανάλογα με το προφίλ των συμμετεχόντων και τους επιδιωκόμενους σκοπούς ή στόχους. Στα διαγράμματα που ακολουθούν περιλαμβάνονται τα βασικά στοιχεία ενός προγράμματος εκπαίδευσης.

4.5. Χρήση μεθόδων αναλόγως του αντικειμένου της εκπαίδευσης

Διάγραμμα 1: Εκπαίδευση- Διεθνής δικονομική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ
Εισαγωγική συνεδρία	1 παρουσίαση του προγράμματος , των στόχων της εκπαίδευσης και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Ασκήσεις γνωριμίας
1^η υπό- ενότητα Ισχύον ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με τη διακρατική συνεργασία των κρατών μελών της	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις

ΕΕ και τις δικαστικές διαδικασίες σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες/υπηκόους τρίτων χωρών	Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
2^η υπό- ενότητα Διεθνής δικαιοδοσία σε ποινικές υποθέσεις που αφορούν σε υπηκόους τρίτων χωρών που υφίστανται εκμετάλλευση σε κράτη προέλευσης-διέλευσης-προορισμού	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
3^η υπό- ενότητα: Προκλήσεις και καλές πρακτικές στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και της προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το θεωρητικό και νομικό πλαίσιο, πρακτικές και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση της μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
4^η υπό- ενότητα: Υφιστάμενοι διασυνοριακοί μηχανισμοί παραπομπής για την προάσπιση των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (προσφύγων/υπηκόων τρίτων χωρών)	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια

5^η υπό- ενότητα: Λήψη υπόψη της αρχή της μη τιμωρίας των θυμάτων σε διασυνοριακές υποθέσεις με θύματα υπηκόους τρίτων χωρών	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το θεωρητικό και νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
Ολοκλήρωση συνεδρίας	Συζήτηση ολομέλειας και ανατροφοδότηση

Διάγραμμα 2: Εκπαίδευση – Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ
Εισαγωγική συνεδρία	1 παρουσίαση του προγράμματος, των στόχων της εκπαίδευσης και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Ασκήσεις γνωριμίας
1^η υπό- ενότητα: Ενωσιακό δίκαιο και πρακτική σχετικά με την αποζημίωση/χρηματική ικανοποίηση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο, πρακτικές και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
2^η υπό- ενότητα: Εθνικές προσεγγίσεις σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε θύματα που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το εσωτερικό νομικό πλαίσιο, πρακτικές και συναφή νομολογία εθνικών δικαστηρίων Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης

	1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
3^η υπό- ενότητα: Δήμευση και κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων κατηγορουμένων	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
4^η υπό- ενότητα: Αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων δήμευσης που εκδίδονται από άλλο κράτος μέλος της ΕΕ σε υποθέσεις με θύματα υπηκόους τρίτων χωρών που υφίστανται εκμετάλλευση στην ΕΕ	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
Ολοκλήρωση συνεδρίας	Συζήτηση ολομέλειας και ανατροφοδότηση

Διάγραμμα 3: Εκπαίδευση – Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ
Εισαγωγική συνεδρία	1 παρουσίαση του προγράμματος, των στόχων της εκπαίδευσης και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Ασκήσεις γνωριμίας
1^η υπό- ενότητα:	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το θεωρητικό και νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία

Διακίνηση ανηλίκων και παιδική προστασία. Ενωσιακό νομικό πλαίσιο περί ποινικοποίησης της εμπορίας παιδιών	Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
2^η υπό- ενότητα: Νομικές στρατηγικές για την προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων από τον κίνδυνο υποβολής σε εμπορία ανθρώπων σε κράτη μέλη της ΕΕ	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με νομικές στρατηγικές και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
3^η υπό- ενότητα: Αρχές σχετικά με την προστασία των ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το θεωρητικό και νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
4^η υπό- ενότητα: Νομικές διατάξεις και πρακτικές περί διαδικασιών ενώπιον εισαγγελιών και δικαστηρίων που είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των παιδιών	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο, πρακτικές και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση)

	Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
5^η υπό- ενότητα: Αποζημίωση/Χρηματική ικανοποίηση παιδιών θυμάτων εμπορίας	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο, πρακτικές και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
6^η υπό- ενότητα: Ανάλυση υποθέσεων που αφορούν ασυνόδευτους ανηλίκους, θύματα εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
Ολοκλήρωση συνεδρίας	Συζήτηση ολομέλειας και ανατροφοδότηση

Διάγραμμα 4: Εκπαίδευση – Εφαρμογή Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα αιτούντες άσυλο στην Ευρώπη

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ
Εισαγωγική συνεδρία	1 παρουσίαση του προγράμματος , των στόχων της εκπαίδευσης και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Ασκήσεις γνωριμίας
1^η υπό- ενότητα: Συνοπτική παρουσίαση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με τον Χάρτη Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις

2^η υπό- ενότητα: Εφαρμογή του άρθρου 18 του Χάρτη στην περίπτωση των υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που αιτούνται άσυλο	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με τις κρίσιμες διατάξεις του Χάρτη και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
3^η υπό- ενότητα: Συσχετισμός των διατάξεων του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ευρωπαϊκών Οδηγιών και Συμβάσεων για την προστασία των θυμάτων με καθεστώς πρόσφυγα/μετανάστη	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
4^η υπό- ενότητα: Αποτελεσματικότητα των διαδικασιών ασύλου στην περίπτωση των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Αλληλεπίδραση μεταξύ εμπορίας ανθρώπων και δικαιώματος στην αίτηση χορήγησης ασύλου	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το θεωρητικό και νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
5^η υπό- ενότητα: Θύματα εμπορίας ανθρώπων υπό το πρίσμα του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με τις κρίσιμες διατάξεις του Χάρτη και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης

	1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
6^η υπό- ενότητα: Αρχή της μη επαναπρώθησης στην περίπτωση θυμάτων που είναι πρόσφυγες	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το θεωρητικό και νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
Ολοκλήρωση συνεδρίας	Συζήτηση ολομέλειας και ανατροφοδότηση

Διάγραμμα 5: Εκπαίδευση – Δικαίωμα προσφύγων και υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε δικηγόρο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ
Εισαγωγική συνεδρία	1 παρουσίαση του προγράμματος, των στόχων της εκπαίδευσης και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων Ασκήσεις γνωριμίας
1^η υπό- ενότητα: Το δικαίωμα θυμάτων εμπορίας ανθρώπων με καθεστώς πρόσφυγα/μετανάστη σε νομική συνδρομή. Ανάλυση ενωσιακού και εθνικού νομικού πλαισίου	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το ενωσιακό και εθνικό νομικό πλαίσιο και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης και της τεχνικής των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας

	Συζήτηση σε ολομέλεια
2^η υπό- ενότητα: Ο ρόλος των δικηγόρων στην προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με το ρόλο του δικηγόρου Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις
3^η υπό- ενότητα: Στρατηγική επιλογή υποθέσεων για την έναρξη δικαστικής διαμάχης σε εθνικό επίπεδο: παρουσίαση υποθέσεων από διαφορετικές χώρες	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με τη στρατηγική επιλογή υποθέσεων για την έναρξη δικαστικής διαμάχης, εθνικά παραδείγματα και συναφή νομολογία Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
4^η υπό- ενότητα: Καλές πρακτικές για την παροχή νομικής συνδρομής σε διαφορετικές διαδικασίες (εντοπισμός, εξέταση στην αστυνομία, άδειες διαμονής, διαδικασίες ασύλου, ποινική διαδικασία, αξιώσεις αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης, διαδικασίες σχετικές με την αρχή της μη τιμωρίας των θυμάτων)	Διαλέξεις/παρουσιάσεις σχετικά με καλές πρακτικές Σύντομη συζήτηση σε ολομέλεια – Ερωτήσεις και απαντήσεις Συνοπτική παρουσίαση μελέτης περίπτωσης 1 μελέτη περίπτωσης που συζητείται σε ομάδες με την τεχνική των επτά βημάτων ανάλυσης προβλήματος (οι συμμετέχοντες έχουν προετοιμάσει τη μελέτη περίπτωσης πριν την εκπαίδευση) Καταιγισμός ιδεών και απολογισμός εντός ομάδας Συζήτηση σε ολομέλεια
Ολοκλήρωση συνεδρίας	Συζήτηση ολομέλειας και ανατροφοδότηση

4.6. Παρουσίαση συναφούς νομολογίας

Εκπαίδευση - Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Υπόθεση: 08-80787, Ακυρωτικό Δικαστήριο, τρίτος βαθμός, Γαλλία (FR-002-3)

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά:

Πολίτης Ακτής Ελεφαντοστού μεταφέρθηκε παράνομα στη Γαλλία σε ηλικία 15 ετών για να εργαστεί στο σπίτι των κατηγορουμένων και να αναλάβει τη φροντίδα των παιδιών τους. Το θύμα ήταν ιδιαίτερα ευάλωτο καθώς ήταν ανήλικη χωρίς άδεια διαμονής. Οι γονείς της πέθαναν κατά το διάστημα υποβολής της σε αναγκαστική εργασία. Δεν είχε διαβατήριο και τελούσε σε πλήρη εξάρτηση από την οικογένεια για την οποία εργαζόταν. Δεν λάμβανε αμοιβή για τη φροντίδα των παιδιών και την παροχή οικιακής εργασίας. Δεν παρακολουθούσε εκπαίδευση και δεν είχε άδειες ούτε διακοπές.

Δεν είχε ιδιωτικό χώρο στο σπίτι, καθώς κοιμόταν σε ένα στρώμα, στο πάτωμα του δωματίου των παιδιών.

Εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο: Άρθρο 225-14 Ποινικού Κώδικα σχετικά με συνθήκες διαβίωσης και εργασίας που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια · Άρθρο 1382 Αστικού Κώδικα σχετικά με αστικές απαιτήσεις από ζημία · Άρθρο 4 Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το Εφετείο απέρριψε τον ισχυρισμό περί συνθηκών διαβίωσης και εργασίας που αντιβαίνουν στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια με το σκεπτικό ότι το φερόμενο ως θύμα είχε αναπτύξει συναισθηματικές σχέσεις με τα τέκνα της οικογένειας και διαβιούσε σε παρόμοιες συνθήκες με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας. Επιπλέον, το Εφετείο επέβαλε κύρωση αστικής φύσεως λόγω παράνομης απασχόλησης μετανάστη και κατάχρησης της ευάλωτης καταστάσεως προσώπου για την απόκτηση μη αμειβόμενων υπηρεσιών. Κατά της απόφασης ασκήθηκε προσφυγή ενώπιον του γαλλικού Ακυρωτικού Δικαστηρίου.

Συζήτηση/Διάλογος

- Συμφωνείτε με την απόφαση του Πρωτοδικείου; Γιατί/Γιατί όχι;
- Πώς γίνεται αντιληπτός ο όρος «αναγκαστική εργασία» από τη νομολογία του ΕΔΔΑ;
- Τι πιστεύετε ότι αποφάσισε το Ακυρωτικό Δικαστήριο;

Εκπαίδευση - Εφαρμογή Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα αιτούντες άσυλο στην Ευρώπη

Υπόθεση: Διοικητικό Δικαστήριο της Τουλούζης, 9 Νοεμβρίου 2018, Ν° 1805185

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά:

Η προσφεύγουσα, Νιγηριανή πολίτης, θύμα δικτύου πορνείας στην Ιταλία, αφίχθη στη Γαλλία, όπου ζήτησε άσυλο. Κατόπιν έκδοσης απόφασης του νομάρχη της Haute-Garonne περί μεταφοράς της στην Ιταλία και αφού τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό, προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου της Τουλούζης, ζητώντας την ακύρωση της απόφασης μεταφοράς καθώς και την υποβολή της στις διατάξεις περί ευεργετήματος πενίας. Επιπλέον, η προσφεύγουσα αιτήθηκε τη διακοπή της διαδικασίας μεταφοράς και την εξέταση της αιτήσεως ασύλου της από τις γαλλικές αρχές.

Η προσφεύγουσα προέβαλε τον ισχυρισμό ότι σε περίπτωση εκτέλεσης της απόφασης μεταφοράς αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να υποβληθεί σε απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση, καθώς και σε συστημικές ελλείψεις του ιταλικού συστήματος ασύλου, κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 3 παρ. 2 και 17 παρ. 1 του Κανονισμού Δουβλίνο (ΕΕ) 604/2013 και των άρθρων 3 και 4 της ΕΣΔΑ. Επιπλέον, υποστήριξε ότι το άρθρο 4 της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ για τις διαδικασίες ασύλου και τα άρθρα 5 και 35 του Κανονισμού Δουβλίνο δεν είχαν μεταφερθεί προσηκόντως στο εσωτερικό δίκαιο, κατά τρόπο που να διασφαλίζει το δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή.

Η προσφεύγουσα διαμαρτυρήθηκε επίσης για διαδικαστικές παραβιάσεις – σχετικά με την ταυτότητα του προσώπου που διεξήγαγε την προσωπική της συνέντευξη, την επίδοση

της απόφασης μεταφοράς και την αιτιολογία της απόφασης σχετικά με το αρμόδιο κράτος μέλος για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου της.

Το Διοικητικό Δικαστήριο της Τουλούζης παρέπεμψε στις ισχύουσες διατάξεις σχετικά με τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για την εξέταση αίτησης ασύλου και τις εναλλακτικές δυνατότητες, καθώς και στις διατάξεις των άρθρων 3 και 17 του Κανονισμού Δουβλίνο, αναφέροντας ότι εναπόκειται στον δικαστή να αξιολογήσει τον κίνδυνο υποβολής σε απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση συνεπεία των συνθηκών υποδοχής στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου της.

Συζήτηση/Διάλογος

- Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο;
- Συζήτηση σχετικά με τις διατάξεις των άρθρων 3 παρ. 2, 17 παρ. 1 και 35 του Κανονισμού Δουβλίνο (ΕΕ) 604/2013, των άρθρων 3 και 4 ΕΣΔΑ και του άρθρου 4 της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ για τις διαδικασίες ασύλου.
- Συζήτηση σχετικά με το άρθρο 47 του Χάρτη.

Εκπαίδευση - Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών θύματα εμπορίας ανθρώπων

ΕΔΔΑ: Chowdury και λοιποί κατά Ελλάδα, αρ. αίτησης 21884/15, 30 Μαρτίου 2017

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά:

Η υπόθεση αφορά σε 42 πολίτες Μπαγκλαντές χωρίς νομιμοποιητικά έγγραφα, οι οποίοι εργάζονταν σε χωράφια παραγωγής φράουλας στη Μανωλάδα της Ελλάδας. Οι εργοδότες υποσχέθηκαν στους εργάτες ημερομίσθιο 22 ευρώ για επτάωρη εργασία και 3 ευρώ για κάθε επιπλέον ώρα. Οι εργάτες δούλευαν σε πλαστικά θερμοκήπια μαζεύοντας φράουλες κάθε μέρα από τις 7 π.μ. μέχρι τις 7 μ.μ. υπό την επίβλεψη ένοπλων φρουρών. Ζούσαν σε παραπήγματα φτιαγμένα από χαρτόνι και νάilon, χωρίς τρεχούμενο νερό ούτε τουαλέτες. Οι εργοδότες τους απειλούσαν κατ' επανάληψη ότι θα πληρωθούν μόνο αν συνεχίσουν να εργάζονται γι' αυτούς.

Αφού απήργησαν αρκετές φορές με αίτημα να τους καταβληθούν οι αμοιβές τους, μία ακόμη ομάδα πολιτών Μπαγκλαντές προσληφθηκε για να εργαστεί στα ίδια χωράφια. Με το φόβο ότι τα δεδουλευμένα των εργατών που είχαν προσληφθεί για την περίοδο 2012-2013 δεν θα καταβληθούν, 100-150 εργάτες απαίτησαν τις οφειλόμενες αμοιβές τους από τους εργοδότες τους. Σε συνέχεια των ανωτέρω ένοπλος φύλακας τους πυροβόλησε, τραυματίζοντας σοβαρά αρκετούς από αυτούς.

Μετά τη νοσηλεία πολλών εργατών και κατόπιν άσκησης δίωξης από την Εισαγγελία Αμαλιάδας, το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο της Πάτρας αθώωσε τους τέσσερις κατηγορούμενους για το έγκλημα της εμπορίας ανθρώπων με την αιτιολογία ότι δεν

πληρούταν η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος. Καταδίκασε έναν από τους φρουρούς και έναν από τους εργοδότες για τα εγκλήματα της σοβαρής σωματικής βλάβης και της παράνομης οπλοχρησίας.

Το ποινικό δικαστήριο έκρινε ότι οι εργαζόμενοι είχαν ενημερωθεί σχετικά με τους όρους διαβίωσης και την αμοιβή τους και τα είχαν αποδεχθεί ελεύθερα. Επεσήμανε περαιτέρω ότι είχαν τη δυνατότητα να κυκλοφορούν ελεύθερα στον ελεύθερο χρόνο τους και ότι δεν υπήρχε καμία απόδειξη ότι η ελεύθερη βούλησή τους είχε εξουδετερωθεί ή είχε αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης.

Επιπλέον, κρίθηκε ότι οι εργαζόμενοι είχαν τη δυνατότητα να διαπραγματευτούν την αμοιβή τους και ότι η παράνομη παραμονή τους στην Ελλάδα δεν είχε χρησιμοποιηθεί ως μέσο εξαναγκασμού για να συνεχίσουν να παρέχουν την εργασία τους. Οι κατηγορούμενοι άσκησαν έφεση κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου. Η υπεράσπιση υπέβαλε, από πλευράς της, αίτηση ενώπιον της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου για την εκ μέρους της άσκηση αναίρεσης, προβάλλοντας ότι το δικαστήριο δεν είχε εξετάσει επαρκώς την κατηγορία εμπορίας ανθρώπων και ότι η ορθή εφαρμογή του ελληνικού Ποινικού κώδικα επέβαλε να εξεταστεί αν είχε αντληθεί όφελος από την ευάλωτη κατάσταση των αλλοδαπών υπηκόων για την εκμετάλλευσή τους. Ο εισαγγελέας αρνήθηκε να ασκήσει αναίρεση με την αιτιολογία ότι δεν πληρούνται οι όροι άσκησης αναίρεσης.

Οι εργάτες προσέφυγαν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, παραπονούμενοι ότι υπόκειντο σε αναγκαστική εργασία και εμπορία ανθρώπων και ότι οι ελληνικές αρχές παραβίασαν τη θετική υποχρέωση τους που απορρέει από τη διάταξη του άρθρου 4 να τους παράσχουν προστασία από τη μορφή αυτή εκμετάλλευσης, να διεξάγουν αποτελεσματική έρευνα και να τιμωρήσουν τους δράστες.

Συζήτηση/Διάλογος

- Θεωρείτε ότι το ποινικό δικαστήριο έκρινε ορθά; Γιατί/ Γιατί όχι;

-Πώς γίνεται αντιληπτός ο όρος «αναγκαστική εργασία» από τη νομολογία του ΕΔΔΑ;

ΕΔΔΑ: L. O. κατά Γαλλίας, αρ. αίτησης 4455/14, 26 Μαΐου 2015

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά:

Η προσφεύγουσα, πολίτης Νιγηρίας, εργαζόταν σε εστιατόριο στην πόλη του Μπενίν. Ένας πελάτης του εστιατορίου της πρότεινε να δουλέψει ως μπίμπι-σίτερ για την οικογένειά του στη Γαλλία. Η προσφεύγουσα δέχτηκε και ο άνδρας προέβη στις απαραίτητες διοικητικές ενέργειες για την αναχώρησή της, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης διαβατηρίου για λογαριασμό της, το οποίο κράτησε στην κατοχή του. Η προσφεύγουσα αφίχθη στη Γαλλία στις 16 Δεκεμβρίου 2010. Την πρώτη εβδομάδα ήταν κλειδωμένη σε διαμέρισμα και ο άνδρας την βίαζε κατ' επανάληψη. Εν συνεχεία, την ανάγκασε να εκπορνευτεί με το επιχείρημα ότι του χρωστούσε 50.000 € για τις ταξιδιωτικές δαπάνες και τα έξοδα διαβίωσής

της. Έτσι, άρχισε να εκδίδεται στο Παρίσι. Όταν δεν μπορούσε να πληρώσει το εβδομαδιαίο ποσό που είχε καθοριστεί από τον άνδρα, αυτός την ξυλοκοπούσε και τη βίαζε. Πέραν τούτων, απείλησε προσωπικά και την οικογένειά της σε μία από τις επισκέψεις του στη Νιγηρία.

Το 2011, η γυναίκα κατέθεσε αίτηση διεθνούς προστασίας επικαλούμενη κίνδυνο υποβολής σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων της και σε αναγκαστικό γάμο. Η αίτησή της απορρίφθηκε από το Γαλλικό Γραφείο για την Προστασία των Προσφύγων και των Απάτριδων με απόφαση της 23^{ης} Σεπτεμβρίου 2011, η οποία επικυρώθηκε - κατόπιν προσφυγής - την 16^η Απριλίου 2012. Στις 30 Δεκεμβρίου 2013 συνελήφθη και εκδόθηκε απόφαση απομάκρυνσής της από τη Γαλλία. Ενώ τελούσε υπό κράτηση κατέθεσε μεταγενέστερη αίτηση ασύλου, επικαλούμενη ότι είχε υπάρξει θύμα δικτύου εμπορίας ανθρώπων, γεγονός το οποίο δεν ήταν σε θέση να αποκαλύψει κατά τη διαδικασία εξέτασης της αρχικής αίτησης λόγω πιέσεων που της ασκούσε ο έμπορος. Και η εν λόγω αίτηση απορρίφθηκε, την 14^η Ιανουαρίου 2014, με την αιτιολογία ότι δεν είχε παράσχει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας της.

Εν συνεχεία προσέφυγε ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, επικαλούμενη ότι η αναγκαστική επιστροφή της στη Νιγηρία θα συνιστούσε παράβαση του άρθρου 3 της Σύμβασης. Ζήτησε επίσης από το Δικαστήριο να υποδείξει προσωρινά μέτρα δυνάμει του άρθρου 39. Την επόμενη ημέρα, το ΕΔΔΑ υπέδειξε στη γαλλική κυβέρνηση να απέχει από την εκτέλεση της διαδικασίας επιστροφής της προσφεύγουσας στη Νιγηρία εκκρεμούσας της διαδικασίας.

Συζήτηση/Διάλογος

- Τι πιστεύετε ότι θα αποφασίσει το ΕΔΔΑ;
- Ποιους κινδύνους αντιμετωπίζει η προσφεύγουσα σε περίπτωση επιστροφής της στη Νιγηρία;
- Ποια είναι η σχετική πρόβλεψη του άρθρου 39;

Εκπαίδευση- Διεθνής δικαστική συνεργασία σε υποθέσεις που αφορούν πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών, θύματα εμπορίας ανθρώπων

Υπόθεση: Εθνικό Δικαστήριο αρμόδιο για Θέματα Ασύλου, 24 Μαρτίου 2015, Γαλλία, Απόφαση υπ' αριθμ. 10012810

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά:

Η υπόθεση αφορά σε πολίτη Νιγηρίας από την πολιτεία Edo, η οποία διακινήθηκε στη Γαλλία, όπου και εξαναγκάστηκε να εκπορνευθεί. Αργότερα κατήγγειλε στην αστυνομία τα ονόματα των συμμετεχόντων στο δίκτυο πορνείας και υπέβαλε αίτηση ασύλου, επικαλούμενη μεταξύ άλλων ότι θα εξοστρακισθεί από τον κοινωνικό και οικογενειακό της

περίγυρο, ότι δεν είχε ξεπληρώσει το χρέος για το ταξίδι της στην Ευρώπη και ότι θα θεωρούταν καταραμένη από την κοινότητά της στη Νιγηρία.

Το Γαλλικό Γραφείο για την Προστασία των Προσφύγων και των Απάτριδων δέχθηκε ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων στιγματίζονται από τη νιγηριανή κοινωνία, καθώς και ότι η πλειοψηφία των γυναικών θυμάτων καταφεύγει αργότερα στην πορνεία στην Ευρώπη, καταλήγοντας εν τέλει στην κρίση ότι η ιδιότητά τους αυτή δεν επαρκεί για να στοιχειοθετηθεί υπαγωγή τους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, κατά τα οριζόμενα στη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 και στην Οδηγία σχετικά με την Αναγνώριση Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας.

Επιπλέον, το Γραφείο έκρινε ότι δεν παρασχέθηκαν επαρκείς πληροφορίες περί υποβολής της σε δίωξη σε περίπτωση επιστροφής της στη Νιγηρία και για τους λόγους αυτούς απέρριψε την αίτηση ασύλου της.

Κατά της απόφασης ασκήθηκε η από 29 Απριλίου 2011 προσφυγή ενώπιον του Εθνικού Δικαστηρίου αρμοδίου για Θέματα Ασύλου, το οποίο έκρινε την παραπάνω αιτιολογία παράνομη. Το Γαλλικό Γραφείο για την Προστασία των Προσφύγων και των Απάτριδων προσέφυγε εν συνεχεία κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Το τελευταίο αναίρεσε την απόφαση του Εθνικού Δικαστηρίου και έκρινε ότι το Γραφείο όφειλε να είχε εξετάσει εάν, πέρα από τα δίκτυα από τα οποία κινδύνευε η αιτούσα, θα αντιμετωπιζόταν από την κοινωνία και τους θεσμούς ως έχουσα συγκεκριμένα προσωπικά χαρακτηριστικά που την καθιστούν μέλος ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας με την έννοια της Σύμβασης.

Συζήτηση/Διάλογος

- Ποια είναι τα κριτήρια υπαγωγής σε «ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα» κατά τη Σύμβαση της Γενεύης;

- Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «κοινωνική ομάδα» υπό το πρίσμα της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ;

Υπόθεση: Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο Dolj, Ρουμανία, αρ. υπόθεσης 11476/63/2012

Κρίσιμα πραγματικά περιστατικά:

Την 24.10.2011 η Β.Α. κατέθεσε έγκληση κατά των Τ.Μ.Ι., Γ.Α.Υ. και Γ.Δ.Μ., ισχυριζόμενη ότι το καλοκαίρι του έτους 2011, με την ψευδή υπόσχεση εύρεσης εργασίας, την προσέλαβαν και στη συνέχεια την μετέφεραν στην Ισπανία, όπου υπό καθεστώς απειλής την εξανάγκασαν να εκπορνεύεται σε νυχτερινό κέντρο διασκέδασης, αποκομίζοντας αντίστοιχα οφέλη.

Το καλοκαίρι του έτους 2011 η Β.Α. γνώρισε μέσω του παλιού συμμαθητή της Ρ.Μ. δύο νεαρά άτομα από την πόλη Filiași, τους κατηγορούμενους Τ.Μ.Ι και Γ.Δ.Μ., με τους οποίους συναντήθηκε σε διάφορες περιστάσεις. Κατά τις συζητήσεις τους οι

κατηγορούμενοι πρότειναν στην Β.Α. να πάει μαζί τους στην Ισπανία, όπου θα μπορούσε να βρει καλοπληρωμένη δουλειά, το αντικείμενο της οποίας δεν προσδιόρισαν, και της ανέφεραν ότι είχαν πάει αρκετές φορές στην Ισπανία και στην Ιταλία.

Ένα βράδυ, ενώ επέστρεφε από εστιατόριο με τους κατηγορούμενους Τ.Μ.Ι. και Γ.Δ.Μ., καθώς και με τον μάρτυρα Ρ.Μ., οι δύο κατηγορούμενοι προσκάλεσαν την Β.Α. στο σπίτι τους. Εκεί συνάντησε την κατηγορούμενη Γ.Α.Υ., η οποία ήταν αδελφή (έγκυος) του πρώτου και σύζυγος του δεύτερου κατηγορουμένου. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, η κατηγορούμενη Γ.Α.Υ. την συμβούλευσε επίσης να πάει στην Ισπανία μαζί τους, όπου θα μπορούσαν να της βρουν μια νόμιμη δουλειά.

Οι αμφιβολίες της Β.Α. σχετικά με ενδεχόμενο να «βγει στο πεζοδρόμιο», ήτοι στην πορνεία, ήρθαν με τη συνδρομή της κατηγορουμένης Γ.Α.Υ., που ισχυρίστηκε ότι είχε μια μικρότερη αδελφή που είχε πεθάνει υπό παρόμοιες συνθήκες και δεν είχε καμία πρόθεση να προκαλέσει το ίδιο, παίρνοντας όρκο στο αγέννητο παιδί της. Επιπλέον, οι κατηγορούμενοι Τ.Μ.Ι. και Γ.Α.Υ. προσφέρθηκαν να την βοηθήσουν πληρώνοντας το ταξίδι της στην Ισπανία, με τον όρο να ξεπληρώσει το χρέος με τα χρήματα που θα κέρδιζε νόμιμα εκεί. Δεδομένης της ευαίσθητης οικογενειακής κατάστασης της Β.Α., της οποίας οι σχέσεις με τους γονείς της ήταν τεταμένες εξαιτίας του γεγονότος ότι είχε αποτύχει σε μια εξέταση, η Β.Α. δέχτηκε την πρόταση και αποφάσισε να φύγει από το σπίτι της.

Οι κατηγορούμενοι Γ.Α.Υ., Τ.Μ.Ι. και Γ.Δ.Μ. δέχθηκαν εν μέρει τους ισχυρισμούς της Β.Α., ότι δηλαδή κάλυψαν τα έξοδα του ταξιδιού της προς την Ισπανία και μεσολάβησαν για να απασχοληθεί σε νυχτερινό κέντρο διασκέδασης, όπου έπρεπε να χορεύει, να καταναλώνει ποτά ή να διατηρεί σχέσεις με πελάτες, ισχυριζόμενοι εντούτοις ότι αυτό έγινε κατόπιν ρητής εκδήλωσης ενδιαφέροντος από πλευράς της Β.Α., η οποία είχε επίγνωση της κατάστασης.

Συζήτηση/Διάλογος

-Ποιο είναι το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο;

-Έχει το θύμα δικαίωμα σε αποζημίωση/χρηματική ικανοποίηση;

-Τι θα αποφασίσει το Δικαστήριο;

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης επικεντρώνεται στη βελτίωση και τη συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών πληροφοριών σχετικά με όλες τις πτυχές της, προκειμένου να διακριβωθεί εάν επιτεύχθηκαν οι στόχοι καθώς και η επάρκεια του προγράμματος εκπαίδευσης, μετά την ολοκλήρωσή του.

Η επίγνωση του βαθμού στον οποίο τα προγράμματα εκπαίδευσης συμβάλλουν στην επίτευξη στόχων που σχετίζονται με τη βελτίωση της γνώσης και της επαγγελματικής πρακτικής είναι απαραίτητη, προκειμένου να διαμορφωθεί μια κοινή αντίληψη σχετικά με τα επιτεύγματα, τις ελλείψεις και τα διδάγματα που αποκομίστηκαν.

Η αξιολόγηση αποτελεί ουσιώδες στάδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς ωθεί σε μεταβολές σχετικά με τις μεθόδους παραγωγής γνώσης και μάθησης, καθώς και στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη μεθοδολογία και τις γνώσεις μας.

Αυτό το στάδιο της διαδικασίας εγγυάται την αποτελεσματικότητα και την αξιοπιστία της εκπαιδευτικής διαδικασίας συνολικά.

Η αξιολόγηση στοχεύει στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η οποία επιτυγχάνεται μέσω τεσσάρων ειδικών στόχων:

1. Αξιολόγηση της ποιότητας του εκπαιδευτικού προγράμματος καθεαυτού μέσω του ερωτηματολογίου που συμπληρώνουν οι συμμετέχοντες.
2. Προσδιορισμός της μαθησιακής διαδικασίας απόκτησης γνώσεων και των δεξιοτήτων που αναπτύχθηκαν μέσω της εκπαίδευσης.
3. Αξιολόγηση επίδρασης της εκπαίδευσης κατά την καθημερινή πρακτική των συμμετεχόντων.
4. Προσδιορισμός επίδρασης της εκπαίδευσης στις ικανότητες και την επαγγελματική βελτίωση των νομικών λειτουργών και των επαγγελματιών που εργάζονται με γυναίκες θύματα εμπορίας ανθρώπων.

5.1. Μεθοδολογία αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση της ποιότητας των προγραμμάτων εκπαίδευσης, υφίσταται σειρά εργαλείων συλλογής πληροφοριών και συνακόλουθης χρήσης τους για την ανάπτυξη δράσεων με σκοπό τη συνεχή βελτίωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και την ικανοποίηση των συμμετεχόντων.

Προτείνονται τέσσερα επίπεδα αξιολόγησης:

1. Αντίδραση ή ικανοποίηση συμμετεχόντων

➤ Τι αξιολογείται; Επιδιώκεται να διερευνηθεί πώς αντιδρούν οι συμμετέχοντες στην εκπαίδευση: πώς αξιολογούν το περιεχόμενο, την απόδοση των εκπαιδευτικών, την οργάνωση, τη μεθοδολογία, την εκπλήρωση των στόχων και άλλες γενικές πτυχές της εκπαίδευσης.

Ζητήματα προς αξιολόγηση:

- Οργάνωση
- Μεθοδολογία
- Δυνατότητα εφαρμογής στην πράξη
- Ικανότητα και παιδαγωγική δεξιότητα των εκπαιδευτών
- Προγραμματισμός και υλοποίηση της εκπαιδευτικής δράσης

➤ Πώς λαμβάνονται οι πληροφορίες; Γενικώς, χρησιμοποιούνται ερωτηματολόγια, στα οποία απαντούν οι συμμετέχοντες στο τέλος της εκπαίδευσης. Μπορούν επίσης να υιοθετηθούν και άλλες τεχνικές, όπως ομάδες εργασίας ή διεξοδικές συνεντεύξεις. Η χρήση ερωτηματολογίων είναι κοινή πρακτική ανάμεσα στους φορείς εκπαίδευσης.

➤ Ποια εργαλεία μπορούμε να αξιοποιήσουμε; Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε εργαλεία όπως το ερωτηματολόγιο ικανοποίησης των συμμετεχόντων. Το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης καλύπτει τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές πτυχές της διαδικασίας. Σε περίπτωση που η διαδικασία εκπαίδευσης είχε διαφορετικούς εκπαιδευτές, οφείλουν να συλλέγουν πληροφορίες από κάθε συμμετέχοντα.

➤ Πότε πραγματοποιείται η αξιολόγηση; Η αξιολόγηση πραγματοποιείται την τελευταία ημέρα της εκπαίδευσης.

2. Εκμάθηση

Αποτιμώνται τα πρώτα αποτελέσματα της εκπαίδευσης, τα οποία σε πολλές περιπτώσεις αποτελούν τον κύριο στόχο των δραστηριοτήτων εκπαίδευσης. Εάν ο συμμετέχων δεν έχει μάθει, δεν μπορεί να εξελιχθεί.

➤ Τι αξιολογείται; Επιδιώκεται να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα στο επίπεδο της ανάπτυξης των δεξιοτήτων των συμμετεχόντων. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν τεστ αξιολόγησης, με τα οποία διαπιστώνεται σταδιακά με διάφορα μέσα η απόκτηση συγκεκριμένης δεξιότητας.

➤ Πώς λαμβάνονται οι πληροφορίες; Η αξιολόγηση αυτού του επιπέδου πραγματοποιείται μέσα από εργαλεία αξιολόγησης της εκπαίδευσης, όπως, για παράδειγμα, τεστ, παρατήρηση επιδόσεων, φάκελος στοιχείων ή άλλοι τρόποι κατάλληλοι για το είδος της δεξιότητας που αποτελεί αντικείμενο αξιολόγησης.

➤ Ποια εργαλεία μπορούμε να αξιοποιήσουμε; Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε εργαλεία αξιολόγησης της γνώσης, που μπορεί να συνίστανται είτε σε κατάλληλη προς το σκοπό αυτό γραπτή δοκιμασία είτε σε σενάρια προσομοίωσης υποθέσεων, με βάση τα οποία, πέρα από το περιεχόμενο, μπορούμε να αξιολογήσουμε και τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν (όπως επικοινωνία, συνεργασία, συμπεριφορά κ.λπ.).

➤ Πότε πραγματοποιείται η αξιολόγηση; Η αξιολόγηση διεξάγεται κατά τη διάρκεια (στην περίπτωση χρήσης προσομοιώσεων ή παιχνιδιού ρόλων) και στο τέλος της εκπαίδευσης (στην περίπτωση χρήσης ερωτηματολογίου γνώσης).

3. Μεταφορά ή εφαρμογή

Στο επίπεδο αυτό προχωρούμε ένα βήμα παραπέρα ως προς την κατανόηση των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης. Σε συνδυασμό με την ανάπτυξη δεξιοτήτων, επιδιώκεται να αξιολογηθεί ο βαθμός στον οποίο οι γνώσεις που αποκτήθηκαν μέσω της εκπαίδευσης πράγματι εφαρμόζονται στα εργασιακά περιβάλλοντα.

➤ Τι αξιολογείται; Ακόμα και αν η εκπαίδευση έχει διεξαχθεί σωστά, μπορεί για διάφορους λόγους οι γνώσεις που αποκτήθηκαν να μην εφαρμοστούν στην πράξη. Εκτός από την εξακρίβωση εάν η γνώση αξιοποιείται κατά την εκτέλεση των επαγγελματικών καθηκόντων, διερευνώνται και οι παράγοντες που την επηρεάζουν. Αποτελεί ένα ακόμη βήμα για τη διαπίστωση των αλλαγών που επιφέρει η εκπαίδευση.

➤ Πώς λαμβάνονται οι πληροφορίες; Οι συμμετέχοντες και οι προϊστάμενοί τους συνήθως παρέχουν πληροφορίες μέσω ερωτηματολογίων και ερευνών. Αυτό το είδος αξιολόγησης είναι πιο διαδεδομένο στον ιδιωτικό τομέα.

➤ Ποια εργαλεία μπορούμε να αξιοποιήσουμε; Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μια έρευνα μεταφοράς γνώσης στην επαγγελματική δραστηριότητα, η οποία συμπληρώνεται από τους εκπαιδευόμενους. Από την εν λόγω έρευνα θα προκύψουν δείκτες σχετικά με την αντίληψη των συμμετεχόντων ως προς την αξιοποίηση του περιεχομένου της εκπαίδευσης στην επαγγελματική τους δραστηριότητα.

➤ Πότε πραγματοποιείται η αξιολόγηση; Πραγματοποιείται δύο μήνες μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης.

4. Επίδραση

Πρόκειται για τη συνολική επίπτωση της εκπαίδευσης. Σε αυτό το επίπεδο αξιολογούνται τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης και η επίδρασή της σε επιμέρους τομείς δράσεις του αντίστοιχου φορέα ή οργανισμού. Περαιτέρω, η σχετική αξιολόγηση δεν πρέπει να περιορίζεται στη διαπίστωση της ύπαρξης βελτιώσεων ή αποτελεσμάτων σε επίπεδο φορέα ή οργανισμού, αλλά και να εντοπίζει εμπόδια ή παράγοντες που παρακωλύουν τις ευεργετικές επιδράσεις της.

➤ Τι αξιολογείται; Επιδιώκεται να αξιολογηθεί η επίτευξη των στόχων της εκπαίδευσης, αναλόγως του αντικειμένου και του είδους της. Μπορεί να αφορά στην αποτελεσματικότητα της εργασίας σε ατομικό επίπεδο, σε επίπεδο φορέα/οργανισμού ή και γενικά σε επίπεδο κοινωνίας.

➤ Πώς λαμβάνονται οι πληροφορίες; Καθορίζουμε αξιόπιστους, απλούς και έγκυρους μετρήσιμους δείκτες. Είναι επίσης απαραίτητο να διερευνηθούν οι ποιοτικές επιδράσεις της εκπαίδευσης.

➤ Ποια εργαλεία μπορούμε να αξιοποιήσουμε; Για αυτό το επίπεδο αξιολόγησης, αναπτύσσεται έρευνα αντίστοιχη με την έρευνα μεταφοράς περιεχομένου, η

οποία εν προκειμένω απευθύνεται σε προϊσταμένους/συντονιστές των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση.

➤ Πότε πραγματοποιείται η αξιολόγηση; Πραγματοποιείται από τρεις έως έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης.

5.2. Πρότυπα ερωτηματολόγια

Παρακάτω παρουσιάζονται πρότυπα ερωτηματολόγια για τα τρία στάδια της αξιολόγησης που προαναφέρθηκαν.

1. Ερωτηματολόγιο ικανοποίησης.

Πρότυπο 1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Διακρατική εκπαίδευση στ... ημερομηνία:

Στόχος του παρόντος ερωτηματολογίου είναι να διαπιστώσει το βαθμό ικανοποίησής σας από την εκπαίδευση που λάβατε.

Παρακαλώ, σημειώστε με Χ το βαθμό ικανοποίησής σας – από το 1 («διαφωνώ απόλυτα») έως το 5 («συμφωνώ απόλυτα») – σε σχέση με τα παρακάτω θέματα. Αν θεωρείτε ότι δεν έχετε αρκετές πληροφορίες για να απαντήσετε σε μια συγκεκριμένη ερώτηση, μπορείτε να την αφήσετε αναπάντητη.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1	2	3	4	5
Οι ημερομηνίες και οι ώρες της εκπαίδευσης ήταν κατάλληλες σε σχέση με τις προσωπικές ανάγκες μου.					
Το πρόγραμμα της εκπαίδευσης μου κοινοποιήθηκε εγκαίρως.					
Παρατηρήσεις:					
ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2. ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	1	2	3	4	5
Οι προγραμματισμένες δραστηριότητες υλοποιήθηκαν.					
Ο ρυθμός της εκπαίδευσης επέτρεψε να εξετασθούν προσηκόντως όλα τα θέματα.					
Το υλικό που προτάθηκε και χρησιμοποιήθηκε ήταν κατάλληλο σε σχέση με το περιεχόμενο.					
Τα παρεχόμενα έγγραφα και υλικά (εγχειρίδια, φυλλάδια, εκθέσεις κ.λπ.) είναι σαφή και κατανοητά.					

Τα οπτικοακουστικά υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν επιβοηθητικά για την εκπαιδευτική διαδικασία.					
Διατέθηκε επαρκής χρόνος για την εκπαίδευση.					
<i>Παρατηρήσεις</i>					
ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ	1	2	3	4	5
Η κατανόηση του περιεχομένου απαιτούσε προηγούμενη γνώση.					
Θεωρώ ότι παρασχέθηκε εκτενής πληροφόρηση.					
Οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι επικαιροποιημένες.					
Υπήρχε καλή διασύνδεση ανάμεσα στα θέματα της εκπαίδευσης.					
Το περιεχόμενο είναι χρήσιμο για την επαγγελματική μου εξέλιξη.					
<i>Παρατηρήσεις</i>					
ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	1	2	3	4	5
Το εκπαιδευτικό προσωπικό είναι επαρκές και κατάλληλα καταρτισμένο για να υλοποιήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.					
Η μεθοδολογία παρουσίασης και οργάνωσης του περιεχομένου είναι επαρκής.					
Το εκπαιδευτικό προσωπικό μου επιτρέπει/με ενθαρρύνει να συμμετέχω στην εκπαίδευση.					
Τα ερωτήματα που τέθηκαν απαντήθηκαν άμεσα.					
Η προσωπική μεταχείριση και η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικού προσωπικού και συμμετεχόντων είναι αρμόζουσες.					
<i>Παρατηρήσεις:</i>					
ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5. ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1	2	3	4	5
Οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός είναι επαρκή για την υλοποίηση της εκπαίδευσης.					
Διασφαλίζεται πρόσβαση σε πηγές πληροφοριών, βάσεις δεδομένων και βιβλιογραφία κατά τρόπο που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας.					

Διατίθεται ο απαραίτητος τεχνολογικός εξοπλισμός για τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση, μεταφορά και παρουσίαση δεδομένων και πληροφοριών.					
Παρατηρήσεις:					
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ. Αξιολογήστε τη διαδικασία εκπαίδευσης συνολικά	1	2	3	4	5
Η εκπαίδευση ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες μου.					
Είμαι ικανοποιημένος/-η με την ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού.					
Θεωρώ ότι η εκπαίδευση ήταν χρήσιμη.					
Θα συνιστούσα την εκπαίδευση σε άλλους συναδέλφους.					

Πρότυπο 2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Διακρατική εκπαίδευση στ... ημερομηνία

Ερωτηματολόγιο - Μέρος 1.

1. Πώς αξιολογείτε τα θέματα που καλύφθηκαν από την εκπαίδευση; Παρακαλούμε σημειώστε με X.

Πολύ ενδιαφέροντα	Ενδιαφέροντα	Μη ενδιαφέροντα

2. Οι πληροφορίες που αποκομίσατε από τη συμμετοχή σας σε αυτή την εκπαίδευση θα είναι χρήσιμες κατά την εξάσκηση του επαγγέλματός σας;

Πολύ χρήσιμες	Χρήσιμες	Μη χρήσιμες

3. Οι εκπαιδευτές υιοθέτησαν διαδραστική προσέγγιση σε σχέση με τους συμμετέχοντες κατά την παρουσίαση των πληροφοριών;

Πολύ διαδραστική	Διαδραστική	Ανεπαρκής αλληλεπίδραση

--	--	--

4. Πώς αξιολογείτε τις εκπαιδευτικές μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για την παρουσίαση των πληροφοριών;

Χρησιμοποιήθηκε ποικιλία εκπαιδευτικών μεθόδων, που επέτρεψαν την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτών και συμμετεχόντων	Δεν χρησιμοποιήθηκε επαρκής ποικιλία εκπαιδευτικών μεθόδων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η προσήκουσα αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτών και συμμετεχόντων

5. Θεωρείτε ότι υπήρχε επαρκής χρόνος για να συζητηθεί κάθε θέμα;

Πολύς χρόνος	Κατάλληλος χρόνος	Περιορισμένος χρόνος	Ανεπαρκής χρόνος

6. Λοιπές προτάσεις/σχόλια για την υλοποίηση μελλοντικών προγραμμάτων νομικής εκπαίδευσης για δικηγόρους, εισαγγελείς και δικαστές.

--

Ερωτηματολόγιο – Μέρος 2 (αξιολόγηση γνώσεων ανά αντικείμενο εκπαίδευσης)

Εκπαίδευση - Διεθνής δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες και υπηκόους τρίτων χωρών

Ερωτήσεις	Ναι	Όχι
1. Στο κράτος σας υπάρχει εθνικό νομικό πλαίσιο περί πρόβλεψης και διευκόλυνσης της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ σε διασυνοριακές υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες, στις οποίες		

εμπλέκονται τρίτες χώρες; Σε περίπτωση θετικής απάντησης, μπορείτε να το αναφέρετε;		
2. Υφίστανται συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ του κράτους μέλους σας και τρίτων κρατών στο πεδίο της εμπορίας ανθρώπων με θύματα πρόσφυγες;		
3. Υπάρχουν προβλέψεις σε επίπεδο εθνικού ποινικού δικαίου σχετικά με τα θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών;		
4. Τιμωρούνται από το εθνικό σας δίκαιο εγκλήματα εμπορίας ανθρώπων που διαπράττονται υπό διέλευση;		
5. Έχουν υιοθετήσει οι εθνικές αρχές σας Πρωτόκολλο Καλής Πρακτικής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων από τρίτες χώρες;		
6. Θεωρείτε ότι τα δικαιώματα των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων προστατεύονται επαρκώς στη χώρα σας;		
7. Υπάρχει εθνική νομοθεσία σχετικά με τα θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι πρόσφυγες σε υποθέσεις με διασυνοριακό χαρακτήρα;		
8. Σε περίπτωση θετικής απάντησης, διασφαλίζεται αποτελεσματική και αποδοτική προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων μέσω της εν λόγω νομοθεσίας;		
9. Εφαρμόζεται από τις εθνικές αρχές σας η αρχή της μη τιμώρησης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων σε διασυνοριακές υποθέσεις;		
10. Σε περίπτωση θετικής απάντησης, διασφαλίζεται αποτελεσματική και αποδοτική προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων μέσω της εν λόγω πρακτικής;		

Εκπαίδευση - Εφαρμογή Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων με θύματα αιτούντες άσυλο στην Ευρώπη

Ερωτήσεις	Ναι	Όχι
1. Ως επαγγελματίας του νομικού κλάδου γνωρίζετε τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;		
2. Τον θεωρείτε αποτελεσματικό για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων;		
3. Είστε εξοικειωμένοι με τους τρόπους εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 18 του Χάρτη;		

4. Στο κράτος σας εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 18 του Χάρτη σε υποθέσεις θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και αιτούνται άσυλο;		
5. Θεωρείτε ότι υπάρχει αναλογία ανάμεσα στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις Οδηγές της ΕΕ και τις Συμβάσεις περί προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων με προσφυγικό καθεστώς;		
6. Έχει υιοθετηθεί εθνικό κανονιστικό πλαίσιο περί ενσωμάτωσης των Οδηγιών και των Συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των θυμάτων;		
7. Είναι αποτελεσματικές οι νομικές και διοικητικές διαδικασίες ασύλου για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων;		
8. Υπάρχει ειδικό κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου θυμάτων εμπορίας ανθρώπων;		
9. Σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας θεσμοθετείται η αρχή της μη επαναπροώθησης προσφύγων που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων;		

Εκπαίδευση - Δικαιώματα ασυνόδευτων ανηλίκων θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Ερωτήσεις	Ναι	Όχι
1. Γνωρίζετε προηγουμένως την κατάσταση των ασυνόδευτων ανηλίκων στο κράτος σας;		
2. Γνωρίζετε το ενωσιακό νομικό πλαίσιο για τα δικαιώματα των παιδιών;		
3. Θα μπορούσατε να αναφέρετε το ενωσιακό νομικό πλαίσιο σχετικά με την ποινικοποίηση της εμπορίας παιδιών;		
4. Γνωρίζετε τις νομικές στρατηγικές σχετικά με την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων από τον κίνδυνο να υποβληθούν σε εμπορία ανθρώπων στα κράτη μέλη της ΕΕ;		
5. Το δικαίωμα αποζημίωσης παιδιών επιζώντων εμπορίας ανθρώπων προβλέπεται στο ενωσιακό ή εθνικό νομικό πλαίσιο;		
6. Στην πράξη είναι δυνατή η χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε παιδιά επιζώντες εμπορίας ανθρώπων;		
7. Γνωρίζετε τα δικαιώματα των ανηλίκων στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών;		

8. Γνωρίζετε το εθνικό νομικό πλαίσιο σχετικά με τη διαδικασία διαπίστωσης της ηλικίας σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς την ανηλικότητα;		
9. Θεωρείτε ότι το δικαίωμα ακρόασης των παιδιών στις διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου τηρείται στο πλαίσιο της διαδικασίας διαπίστωσης της ηλικίας;		
10. Η προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών κρίνεται απαραίτητη λόγω της ευάλωτης κατάστασής τους, που τους εκθέτει σε κίνδυνο οργανωμένου εγκλήματος ή εμπορίας ανθρώπων. Θεωρείτε επαρκείς τις πολιτικές και το ενωσιακό νομικό πλαίσιο προστασίας τους;		

Εκπαίδευση - Νομικό πλαίσιο και δικαστική πρακτική σχετικά με τη χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης σε θύματα εμπορίας ανθρώπων που είναι πρόσφυγες/υπήκοοι τρίτων χωρών

Ερωτήσεις	Ναι	Όχι
1. Υπάρχουν εναρμονισμένες κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό της ζημίας και της αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης των θυμάτων σε ενωσιακό επίπεδο;		
2. Το δικαίωμα αποκατάστασης περιλαμβάνει το δικαίωμα άσκησης ενδίκου μέσου και το δικαίωμα σε χορήγηση αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης ανάλογης με τη σοβαρότητα της προκληθείσας ζημίας. Πιστεύετε ότι οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις συμμορφώνονται πλήρως με τις υφιστάμενες υποχρεώσεις τους;		
3. Θεωρείτε ότι η αποζημίωση/χρηματική ικανοποίηση αποτελεί αποκαταστατικό μέσο;		
4. Θεωρείτε ότι η δήμευση των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν προϊόν εγκλήματος συμβάλλει στην αποτροπή της επαναχρησιμοποίησής τους για νέες εγκληματικές δραστηριότητες;		
5. Η δήμευση και η κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορουμένου συμβάλλουν στην αποδόμηση της χρηματικής και οικονομικής δομής των δικτύων εμπορίας ανθρώπων;		
6. Θεωρείτε ότι τα κράτη μέλη επιβάλλουν στην πράξη οικονομικές κυρώσεις στους εμπόρους ανθρώπων, προκειμένου να διασφαλισθούν οι αστικές αξιώσεις των θυμάτων;		
7. Όταν δεν μπορεί να χορηγηθεί πλήρης αποζημίωση από τον δράστη, οφείλει το κράτος να αποζημιώσει το θύμα με άλλα μέσα;		
8. Θεωρείτε ότι υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς τα διεκδικούμενα και επιδικαζόμενα ποσά αποζημίωσης/χρηματικής ικανοποίησης ανάμεσα σε διαφορετικά κράτη;		

9. Πιστεύετε ότι τα περισσότερα θύματα έχουν ενημέρωση και υποστήριξη προκειμένου να αξιώσουν αποζημίωση/χρηματική ικανοποίηση;		
10. Είναι το δικαίωμα σε αποζημίωση/χρηματική ικανοποίηση θεσμοθετημένο σε διεθνές επίπεδο και κατοχυρώνεται επαρκώς σε επίπεδο ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας;		

Εκπαίδευση - Δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο των προσφύγων ή υπηκόων τρίτων χωρών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων

Ερωτήσεις	Ναι	Όχι
1. Συνιστά η Διακήρυξη για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών, που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, ένα από τα πρώτα διεθνή νομικά κείμενα κατά της εμπορίας ανθρώπων;		
2. Το διεθνές νομικό πλαίσιο προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κατοχυρώνεται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι κατάλληλο για την αποτελεσματική και στρατηγική αντιμετώπιση κάθε είδους βίας κατά των γυναικών;		
3. Ως δικηγόρος υπεράσπισης, θεωρείτε ότι τα μέτρα προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων είναι βραχυπρόθεσμα και περιορίζονται αποκλειστικά σε δικαστικές υποθέσεις;		
4. Θεωρείτε την ενσυναίσθηση απαραίτητη, από ψυχολογικής απόψεως, ποιότητα για τους δικηγόρους που παρέχουν νομική συνδρομή σε θύματα εμπορίας ανθρώπων;		
5. Θεωρείτε ότι η στρατηγική επιλογή υποθέσεων για την έναρξη δικαστικής διαμάχης σε εθνικό επίπεδο συμβάλλει στην ανάδειξη του υπό κρίση ζητήματος στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών και επιτρέπει την εξακρίβωση του επιπέδου των Διεθνών Συνθηκών;		
6. Θεωρείτε ότι η διενέργεια συνέντευξης προ της δικαστικής απόφασης συνιστά ουσιώδες στάδιο για την ταυτοποίηση θυμάτων εμπορίας ανθρώπων;		
7. Θεωρείτε ότι κατά την έναρξη της δίκης είναι απαραίτητη η διεξαγωγή ιατρικής πραγματογνωμοσύνης σχετικά με τις σωματικές βλάβες, τις συνέπειες αυτών και την ψυχολογική κατάσταση του θύματος εμπορίας ανθρώπων;		
8. Θεωρείτε σημαντικό να διατίθεται σταθερή και μόνιμη υπηρεσία δικαστικών διερμηνέων που θα σας επιτρέπει να διεξάγετε συνεντεύξεις με το θύμα εμπορίας ανθρώπων κατά τη διάρκεια των δικαστικών διαδικασιών;		
9. Πιστεύετε ότι μέσω της παρεχόμενης εκπαίδευσης βελτιώθηκε η ικανότητα σας να εντοπίζετε και να παρέχετε προστασία στα θύματα εμπορίας ανθρώπων;		

10. Θεωρείτε ότι οι δικαστικές διαδικασίες μπορεί να οδηγήσουν στην απαλλαγή του θύματος για τα ποινικά αδικήματα που διέπραξε ενόσω τελούσε σε κατάσταση εκμετάλλευσης;

Πρότυπο 3: ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποσκοπεί στην πληρέστερη κατανόηση της επίδρασης της εκπαίδευσης στην επαγγελματική σας εξέλιξη. Παρακαλείσθε να σημειώσετε με Χ κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις.

Για ποιους λόγους παρακολουθήσατε την εκπαίδευση;

	1	2	3	4	5
Απόκτηση νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων σε άγνωστο πεδίο					
Απόκτηση νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων στο πεδίο εργασίας μου					
Επαγγελματική εξέλιξη					
Άλλο (διευκρινίστε)					

Πώς επέδρασε η εκπαίδευση στην επαγγελματική σας εξέλιξη;

	1	2	3	4	5
Ενσωμάτωσα στην επαγγελματική μου πρακτική στοιχεία που διδάχθηκα στην εκπαίδευση					
Εφαρμόζω συχνά τις γνώσεις που απέκτησα στην επαγγελματική μου πρακτική					
Έχουν αρθεί αμφιβολίες ή έχω διορθώσει λάθη στην επαγγελματική μου πρακτική					
Βρήκα νέες καταστάσεις στις οποίες μπορώ να εφαρμόσω αυτές τις γνώσεις.					
Η εκπαίδευση είχε ως συνέπεια να έχω καλύτερα αποτελέσματα στην επαγγελματική μου πρακτική					
Η εκπαίδευση βελτίωσε την ποιότητα της επαγγελματικής μου εξέλιξης					
Η εκπαίδευση βελτίωσε την ποιότητα της σχέσης μου με τους ωφελούμενους					
Παρατηρήσεις:					



Σε σχέση με ποια ζητήματα θα θέλατε να συνεχίσετε να λαμβάνετε εκπαίδευση;

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the user to write their response to the question above.